

LAIKAS

Nr. 120 VII M.

"EL TIEMPO" SEMANARIO LITUANO — 23 DE JULIO — LIEPOS 23 DIENA 1954 M.

Netikra taika Azijoje

PASIRAŠYTOS PALIAUBOS
INDOKINIJOJE

Prancūzijos min. pirmininkas ir užs. reik. ministeris P. Mendes-France, sudarydamas ministrų kabinetą, prižadėjo iki liepos 20 d. baigti karą Indokinijoje. Ne daug kas tuo tikėjo, bet daugelis tai laikė Prancūzijos kapituliacija prieš komunistus. Ir tai įvyko keliomis valandomis pavėluotai, nes paliaubų sutartis Ženevoje buvo pasirašyta liepos 21 d. anksti ryte. Diplomatiniai atžvilgiai Mendes-France laimėjo, bet pralaimėjo Prancūzija, kuri po septynių metų karo, praradusi virš 200 tūkstančių karių ir daug karinės medžiagos, atidavė viską, ką raudonieji buvo užkariavę.

Paliaubų sutartis, pasirašyta abiejų šalių karinių atstovų be jokio šypsnio ir net nepasisveikinusi, Indokinija padalinta į dvi dalis, kurių ribos eina maždaug 17 paralele. Rinkimai turės būti įvykdyti tarp 1955 ir 1956 m. liepos 20 d., tai yra per vienus metus. Paliaubų vykdymas bus prižiūrimas komunistinės Lenkijos, nekomunistinės Kanados ir „neutralios“, bet komunistams, ypač aziatams, prielankios Indijos atstovų. Tai dar naujas komunistinio pasaulio laimėjimas. Dėlto spaudos atstovai sako, kad diplomatinėse derybose kantriai derėjosi tiek komunistų, tiek prancūzų ir anglų atstovai, bet jų visų šokiui grojo Šetonas, o tas Šetonas buvęs Molotovas. Užtat ir iš sutarties neperdaug tikimasi, nes sutartimis komunistų apetitai nėra pasotinami. Reikia tik laukti, kur ir kada prasidės nauja Korėja ar nauja Indokinija. Bet gal tuo tarpu Vakarai geriau susitars tarp savęs ir duos mažiau progų Kremliui dar kartą laimėti.

KĄ LAIMĖJO PRANCŪZAI?

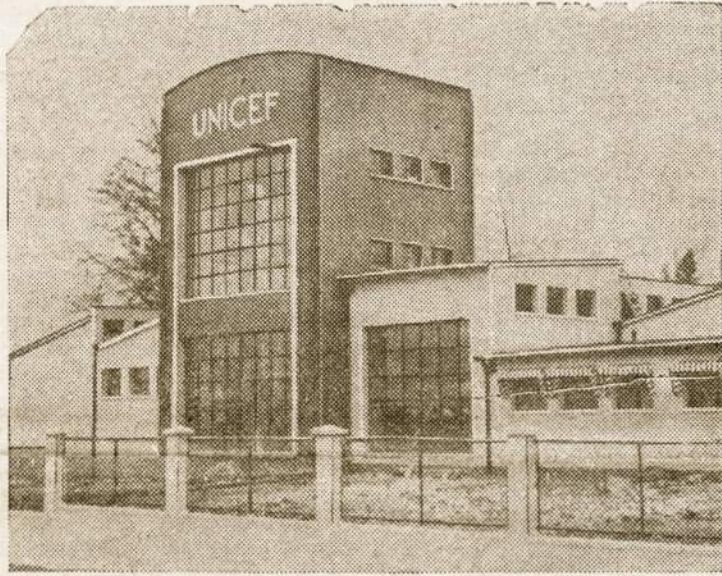
Nežiūrint didelių materialinių nuostolių, neskaitant, kad buvo prarasta daug žmonių gyvybių, prancūzai taip pat šį tą laimėjo iš karo Indokinijoje užbaigimo, aiškina politiniai komentatoriai. Pirmiausiai manoma, kad tuo metu, kai eis Indokinijoje derybos dėl taikos ir naujos to krašto padėties, prancūzai turės laiko geriau susitvarkyti savo viduje. Didžioji prancūzų tautos dalis yra nepatenkinta tokiu karo užbaigimu. Tai įduos ginklą prieškomunistinėms partijoms agitacinėje rinkimų kovoje. Antra, jie galės siekti tiek geriau apsitvarkyti Moke, Tunise ir Alžyre, kur katilas jau seniai gana karštai verda. Bet iš kitos pusės Prancūzija pralaimėjo tarptautinį prestižą ir dėlto Bendrosios Europos Gynybos šalininkai galės lengviau prarasti savo nusistatymą parlamente. O jeigu to ir nepravestų, tai Prancūzijos priešingas nusistatymas mažiau galės kenkti Europos susijungimui, nes į tai mažiau bus kreipiama dėmesio kitų kraštų, kurie jos jau nelaikys viena iš „didžiųjų“. Bet kiek tie aiški-

nimai pasiteisins, parodys greitai ateitis.

NERAMU MAŽOJOJ AZIJOJ

Mažoji Azija, kur jau keli metai vyksta vietiniai neramumai, šiuo metu į save kreipia politikų dėmesį. Vis dažnėjanti žydų ir arabų susikirtimai nerūšia nieko gero. Arabai nori atgauti savo teises Palestinoje, o žydai tas teises kaskart nori vis labiau išplėsti. Be to, prancūzų valdomi Afrikos plotai nuolat kunkuliuoja ir graso prancūzų valdžios atsikratymu. Ir ten nuolat jaučiama raudonoji Maskvos ranka, kuri kursto

amerikiečiai turės keisti savo politikos kryptį. Vieni spėja, kad labai griežta F. Dulles'o politika komunistų atžvilgiu bus sušvelninta. Kiti tvirtina, kad tik su savo sąjungininkais vakariečiais JAV imsis kitos politinės linkmės, tai yra turės eiti daugiau susitarimų, o ne materialinės pagalbos davimo ar nutraukimo keliu. Tačiau vis tik daugumos manoma, kad amerikiečiai, pačių amerikiečių pasisakymais, su komunistais laikysis tos pačios politikos, bet sušvelnins savo nusistatymą vakariečių atžvilgiu. Tuo tarpu

Rūmai, kur posėdžiauja J. T. socialinės globos komisija.

tautinius sąjūdžius ir skatina laisvės troškimą. Dėlto ir amerikiečiai labiau linksta suteikti laisvę tiems kraštams, kurie dar niekada patys nėra valdėsi, bet jau laikomi prie savistovumo priaukę. Ar neteks ir čia prancūzams bei anglams atsižadėti savo teisių ir suteikti daugiau laisvės Afrikos ir M. Azijos kraštams, kad ten neįvyktų tas pat, kas jau įvyko Indokinijoje.

AR JAV KEIS SAVO POLITIKĄ?

Po šių įvykių manoma, kad

daugiau kreips dėmesio, kad būtų sudaryta didesnė garantija Europai, nežiūrint, ar bus sukurta Europos kariuomenė, o Azijoje stengsis išgelbėti naujomis sutartimis ir naujomis bazėmis bent tai, kas dar galima išgelbėti. Tuo užsitikrins sau laisvesnius kelius karo atvejui. Šis nuomonė gal ir bus tikresnė, nes jau yra kai kurių šios krypties ženklų. Bet kaip tai vyks, pamatysime, kai nusistos pastarųjų įvykių sudrumstas politinis vanduo. — P. S.

SOVIETINIO GYVENIMO KRONIKA

LTSR Aukščiausios Tarybos V. JI sesija. Bielausko pirmininkaujama, nutarė LTSR aukščiausio teismo nariais išrinkti Vl. Deksnį, J. Žvirblį ir M. Čackį. Aukščiausiam teismui pavesta visų Lietuvos komunistinių teismų darbo priežiūra. Tuo reikalu įsakas buvo paskelbtas š. m. gegužės 29 d. Toliau taryba patvirtino Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotojais E. Ozarskio ir J. Laurynaičio paskyrimus. Sesija taip pat patvirtino AT prezidiumo įsaką dėl ministeriais paskyrimo: St. Pupeikio — švietimo ministeriu, St. Pilipavičiaus — plataus vartojimo pramoninių prekių, St. E. Bilevičiaus — maisto prekių pramonės, St. Jankevičiaus — automobilių transporto ir plentų, G. Molo — stalybinių medžiagų pramonės, P. Kunčino — tarybinių ūkių, A. Gailevičiaus — vidaus reikalų, P. Kurio — miško pramonės, V. Mickevičiaus — žuvies pramonės, K. Kairio — mėsos ir pieno

produktų pramonės. K. Liaudžio — valstybės saugumo komiteto prie LTSR Ministrų Tarybos pirmininkų paskyrimo. Tuo reikalu J. Paleckio ir Naujėlio pasirašytas įsakas buvo paskelbtas Vilniuje š. m. gegužės 29 d. Automobilių transporto ir plentų ministerija buvo įsteigta 1953 m. lapkričio 24 d., žuvies pramonės ministerija, mėsos ir pieno produktų pramonės ministerija — 1954 m. gegužės 11 d. Tą pačią dieną buvo pertvarkyta miško ir popieriaus pramonės ministerija ir prie Ministrų Tarybos įsteigtas valstybinis saugumo komitetas. Prie sąjunginių — respublikinių priklauso šios ministerijos: automobilių transporto ir plentų, finansų, gynybos, kultūros, maisto prekių pramonės, mėsos ir pieno produktų pramonės, miško pramonės, plataus vartojimo pramoninių prekių, prekybos, stalybinių medžiagų pramonės, sveikatos apsaugos, tarybinių ūkių, teisingumo, užsienio reikalų, valstybės kontrolės, vidaus reikalų, žemės ūkio, žuvies

Per paskutiniuosius 20 metų Argentinos peso vertė žymiai pasikeitė. Daugelis seniau atvažiuosiuji gerai atmena, kad dar 1939-40 metais žmogus, uždirbdamas 150 pesų per mėn., įsivažiavo beveik turtuoliu. Dabar padorus uždarbis sukasi aplink 1500 pesų. Žinoma, pragyvenimo lygis nė kiek neatsiliko nuo atlyginimų, gal dar juos pralenkė. Jei tais laikais gera pora batų kaštuodavo apie 12 pesų, dabar tenka mokėti virš 100 pesų.

Pragyvenimo ir uždarbių brangimas negalėjo neatsiliepti ir visuomeninėse organizacijose, klubuose, draugijose. Ispanų didžiųjų savišalpiųjų draugijų nario mokesčiai pašoko nuo kelių iki keliolikos pesų; geresnių (kaip vandens sporto) klubų nario mokesčiai padidėjo nuo 7 iki 40-50 pesų; atitinkamai pašoko ir narių įstojimo vienkartiniai mokesčiai.

Gal vienintelę išimtį krašte sudaro lietuviškos draugijos... Kiek man žinoma, kai kuriose nario mokesčiai pakeltas nuo 1 iki 3 pesų, nė vienoje nesiekia 5 pesų. Tai įvyko ne dėl to, kad būtų atitinkamai didesni pajamų iš kitų šaltinių, ne dėl to, kad nereikėtų pinigų išsilikymui ar pagerinimams. Nenorėčiau leisti į priežasčių nagrinėjimą, nes daugelis jas gerai supranta. Pažymėsiu tik, kad stoka santykio tarp kaskart didėjančių išlaidų ir peržemo nario mokesčio, neišvengiamai atsiliepa į draugijų gerbūvį. Valdžios turi daryti stebuklus ir griebtis visokiausių priemonių padėties išlyginimui, nesudarant lėšų būtiniausiems pagerinimams, draugijos turtais neišsivysto pagal laiko reikalavimus. Jei dar pridėsime reikalą mokėti pašalpas ir lėtą narių augimą, suprasime, kodėl visuomeninių organizacijų atžvilgiu nesugebame pasivyti kitų tautų sluoksnius šiame krašte. Rašant šias eilutes, kažkaip nenorom prisimena neseniai

skaityta žinutė, kad anglų bendruomenės vadovybė Argentinoje 1954-55 m. bėgyje numato sukelti tarpe 5000 tautiečių 2.500.000 pesų savo ligininės ir labdaros įstaigų išlaikymui... Žinoma, jų tarpe yra ir milijonierių, tačiau daugumas gyvena iš algų. Skaičiumi mes anglius prašokame, o įplaukomis — kažin kas ką...

Šiomis pastabomis nenorin, apsaugok Dieve, maišytis į mūsų draugijų reikalus ar siūlyti bent kokių pakeitimų. Kiekvienos draugijos nariai ir valdybos žino, kas jiems sveikiausia ir reikalingiausia. Noriu atkreipti dėmesį į šį klausimą tautiečių, kurie mūsų tarpe vadovauja ar pritaria naujiems sąjūdžiams ir užsimojimams. Šiais laikais su keliais pesais neaug tenvėiks. Antra vertus, jei vaišėms, priėmimams, pasilinksminimams ir atostogoms išleidžiame per metus po kelis tūkstančius, ar yra taip jau sunku ir neprieinama paskirti kelis šimtus pesų į metus rimtiems tautiniams ir visuomeniniams tikslams, tikslams, kurių įvykdymas šimteriopai apsimokėtų? Sakoma, kad kaip pasiklosi, taip išmiegosi. Pasiryžtant iš pradžių pagal meto reikalavimus ir sąlygas, vėliau netenka gailėtis praleisto laiko, įdėto pinigų ir pastangų. Pradėjus šykščiai ir iš mažo, nekokia derliaus ir susilaukiama.

Didelė Argentinos lietuvių visuomenės dalis yra susipratusi, pažangi ir pasiturinti. Jos tarpe randame nuoširdaus pritarimo lietuviškiems ir visuomeniniams reikalams. Tepasireiškia tas pritarimas pagal kiekvieno išgalės ir sugebėjimus. Pasiekę to, įvykdysime daugelį gražių sumanymų ir siekimų, kurie mus pastatys šalia kitų kultūringų tautų visuomenių šiame svetingame krašte.

Leonardas Sruoga.

Buenos Aires, 1954. VI. 21 d.

pramonės; prie respublikinių LTSR ministerijų priklauso šios: komunalinio ūkio, socialinio aprūpinimo, statybos, švietimo, vietinės ir kuro pramonės.

Besovietinant ir berusinant Lietuvą, reikia visokių tos rūšies pakeitimus atžymėti ir okupantų sudarytoje LTSR konstitucijoje. Tai š. m. gegužės 29 AT aktu ir buvo padaryta. Patvirtintas ne tik 1953 m. rugpjūčio 22 d. įsakas dėl LTSR Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaurinių sričių panaikinimo, bet reikalingi pakeitimai atžymėti ir pagrindiniame sovietiniame įstatyme. Vietoj sričių — pagal bolševikinę tvarką — įvesti rajonai. „Respublikinės priklausomybės miestais“ laikomi Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys, Naujoji Vilnia, Palanga ir Druskininkai.

Duodamas ataskaitą A. Tarybai, finansų ministeris Drobnyš pažymėjo, kad 1953 m. LTSR biudžetas „pagal pajamas įvykdytas 1.591.249.000 rb sumai“, o „pagal išlaidas — 1.572.300.000“, o šių metų biudžetas buvo pateiktas ir patvirtintas 1.740.762.000. Drobnyš, užsipuoless Ameriką, kad, girdi, jos „išlaidos apsiginklavimui praryja 70% visų biudžetinių sumų“ pasigyrė, kad „visai kitokį vaizdą rodo“ Tarybų Lietuvos biudžetas. Vis dėlto ir jis, nors ir kaip girdamas bolševikus, turėjo pripažinti visą eilę trūkumų, kurie realybėje — netenka tuo abejoti — yra kur kas didesni. Anot Drobnyš, dabartinis darbo našumo lygis yra nepakankamas. Stalybinių medžiagų pramonės ministerijos 81% įmonių neįvykdė „savikainės sumažinimo užduočių ir 54% įmonių darbo našumo planų“. Pvz. 1953 m. tik Eidukevičiaus vardo kombinate kailių žaliavų nuostoliai sudarė 4 mil. rb. Stalyb. medžiagų pramonės įmonės „nepateikė liaudies ūkiui 18 mil. plytų, be to, išleido apie 8 mil. netinkamų plytų“. Jan kelinti metai iš eilės kritikuojama „nepatenkinama žuvies pramonės ministerijos ūkinė veikla“. Pereitais metais žuvies sugavimo planas įvykdytas tik 58%. Daugelis vietinės ir kuro pramonės ministerijos įmonių ir pramonės kombinatų neįvykdė gamybos planų. Ir prekybinių organizacijų darbe yra rimtų trūkumų, taip pat pasitaiko „valstybinio turto išsekvojimo ir grobstymo faktų“. Nors į MTS buvo pasiūsta 178 inžinieriai mechanikai, 179 technikai ir daug kitų žemės ūkio specialistų, o darbo į kolūkius dirbti „išvy-

ko“ 1.127 agronomai, 765 zootechnikai ir daugelis kitų žemės ūkio darbuotojų, tačiau kolūkiuose, kaip pažymėjo min. Drobnyš, „nepatenkinamai vykdoma visuomeninių žemės ūkio pastatų statyba, rimtai atsiliekama vystant gyvulininkystę; neįvykdomi gyvulių skaičiaus padidinimo planai, žemas jų produktyvumas; dar daugelyje respublikos kolūkių žemas darbo našumas ir nėra reikiamos drausmės; daug trūkumų yra ir respublikos tarybinių ūkių darbe“ etc.

Panašių trūkumų susmukdytame Lietuvos žemės ūkyje yra ir kitose srityse. Dėl menko pieno ūkio, linų ir kt. Lietuvos komunistai gavo barti net iš rusų „Pravdos“. Kad ir kaip šaukia propagandininkai pagerinti žemės ūkį, MTS stočių veikimą etc. tačiau vis nesiseka, ir gana. Tai patvirtina kad ir šių metų birželio 5 d. „Tiesa“. Dabar MTS pareigūnams uždėta net nauja prievolė: jie atsakingi ne tik už tai, kiek suras žemės, bet ir už „išaugintą kolūkiuose derlių. Derlius yra pagrindinis MTS darbo rodiklis“. Taip pareikalavo partija — ir taip turi būti. Šiuo metu Sov. Sąjungoj yra apie 9.000 MTS, o okup. Lietuvoj — 135. Į TSRS mašinų traktorių stotis visam laikui dirbti išsiūsta per 100.000 agronomų, zootechnikų ir kt. specialistų. Ta pati procedūra įvykdyta ir Lietuvoje, tik čia išsiūstiesiems „padėti“ ir jų „pamokyti“ atsiūsta „daugybė inžinierių ir mechanikų iš Leningrado“. Taip pat Lietuvoje mechanizatoriams skirtas naujas uždavinys — „padėti įsisavinti tūkstančius ha nenaudotų žemių ir pelkynų.“ Nors žmonių reikia savame krašte, tačiau lietuviai, daugiausia „aktyvistai“, ir toliau tebesiunčiami į Čkalovo, Karagandos ir kt. sritis. Kiti turi vykti prie Citos, Magadano, Krasnojarsko etc. Dar daugiau: nors ir turėdami ten blogai, jie turi visai girti, kad gerai, rašyti liaupsinančius laiškus, džiaugtis per radiją etc. Deportacijos vykdomos ir kitais tituluais. Lietuvoj štai dabar iškabinti skelbimai, kad prie vykd. komitetų spec. įgaliotinių sudaryti „darbininkų telkimo organizaciniai biurai.“ Juos prižiūri prie Ministrų Tarybos veikiantį Darbininkų Telkimo Organizacinę Valdymą, kuri „telkia darbininkus miško paruošimo darbams Leningrado, Kirovo ir Vologorsko srityse, taip pat statybos darbams Leningrado, Krasno Selo“ ir kt. vietovėse.

(Nukelta į 2 psl.)

"ENTRE LONDRES Y MOSCÚ"

En Alemania se editaron las memorias del ex-ministro de Relaciones Exteriores del Tercer Reich, von Ribbentrop, tituladas „Entre Londres y Moscú“. En esa obra Ribbentrop procura demostrar como intento „distraer“ a Hitler, aún durante la guerra, para que hiciera las paces con los Soviets y mostrando a la vez estar encantado de Stalin.

Según parece que, cuando Hitler había planeado ocupar Praga en marzo de 1939, el general-feld-mariscal nazi de aquel entonces Goering, advirtió en la Cancillería del Reich: „Si a raíz de este chanchullo surgiera la guerra, entonces Ud. y no otro, señor von Ribbentrop, será el primero de los ahorcados“.

Como es sabido, Goering advirtió bien, únicamente que von Ribbentrop fué llevado en tercer lugar a la horca. Como primer número figuraba designado el propio Goering, sólo que evitó la horca envenenándose.

Ribbentrop escribe en sus memorias, que la última vez que intentó amigo a los nazis con los soviéticos, fué en enero de 1945. Entonces estaba listo con su familia para volar a Moscú y convertirse por propia voluntad en rehén de los bolcheviques. Pero Hitler no consintió en este „segundo affaire Hess“.

En las mencionadas memorias de Ribbentrop, también se expresa, como viajó por segunda vez a Moscú para hacer un convenio complementario con Stalin acerca de „las esferas de intereses“, donde los dictadores pardo y rojo valían a repartirse los Países Bálticos, que no les pertenecían. Ribbentrop subraya, que

en esa oportunidad los rusos conversaban más duramente, procurando ampliar más hacia el Occidente su „zona de influencia“. Stalin y Molotov en forma imperativa exigieron que Lituania fuera incorporada a la esfera soviética...

Entonces Ribbentrop se puso en contacto telefónico con Hitler, quien „al parecer con el corazón oprimido consintió en transferir Lituania a la esfera de los intereses soviéticos“, observando que pretendía relaciones muy estrechas con Moscú. Cuando Ribbentrop hizo conocer a Stalin esa observación, este retrucó secamente: „Hitler conoce sus asuntos“.

En aquel entonces Hitler creía verdaderamente que los Soviets mantendrían su palabra. Pero cuando Ribbentrop manifestó su convencimiento que los alemanes y rusos no lucharían más entre sí, Stalin permaneció largo rato pensativo y luego observó con tono de duda: „Claro está, así debería ser“.

Las memorias de Ribbentrop aclaran una vez más, mediante que métodos dos dictadores pardo y rojo lesionaron las soberanías de Lituania, Letonia y Estonia; ocuparon territorios extranjeros y cometieron delitos monstruos. En esas operaciones criminales participara también Molotov, quien actualmente de nuevo dirige el imperialismo soviético. Empero ha de llegar el día, cuando todos los demás usurpadores de territorios y destructores de naciones, también habrán de responder por sus delitos.

C. Verax.

KOMUNISTŲ GALYBĖS ITALIJOJE ŠAKNYS

Komunizmas Italijoje nėra taip įsigalėjęs, kaip komunistai, t. y. masės toli gražu nesilaiko komunistų doktrinos, bet už juos balsuoja. Masės komunizmo nepažįsta. Kai atvyksta kurį komunistų užvaldytą rajoną kokios kitos partijos kalbėtojas ir pradeda aiškinti, ką reiškia komunizmas su jo bedievybe, žmonės netiki, mano, kad čia kalbama apie kažką kitą, ir toliau balsuoja už komunistus. Taip minima viena parapija, kur žmonės labai dievoti, bet balsavimuose prieš komunistus tebuvo vos du balsai — klebono ir jo motinos. Visiems kitiems katalikams komunistai priimtini ir geri. Komunistų šaknis Italijos gyvenimą jau gana giliai įleistos ir dabartinis premjeras Scelba užsimojo daug ką iš jų atimti.

Pav. veik visoje Italijoje buvusios fašistų patalpos bei rūmai, kurie buvo nusavinti, dabar yra komunistų organizacijų valdomi. Jie tuo būdu turi pakankamai patalpų ne tik biurams, bet taip pat įvairioms savo įstaigoms, kaip spaustuovėms, skaitykloms, pramogoms ir t. t.

Komunistų partija yra po karo gavusi teisę prekiauti su kraštais už geležinės uždangos. Partija virto stambiausia eksporto — importo kompanija ir pelnosi daug pinigų visai savo veiklai. Turėdama pinigų ji rinkimų metu laikė 120.000 agitatorių, kurie, vien iš to tegyveno, kai valdančioji krikščionių demokratų partija turėjo 30.000 ir tik savanorių, dirbančių atliekamam laiku ir be specialaus paruošimo, kai komunistai savo agitatorius paruošia specialiose mokyklose — ne kuriuose vakariniuose kursuose, bet dirbančiuose visą dieną. Jose agitatoriai mokomi komunistinės doktrinos bei instruktuojami savajame rajone savo propagandą remti viešais smulkiais masių interesais, kad tik jas užvaldytų.

Dar labai naudingas komunistinei propagandai dalykas, kad jie visam krašte valdo daugumą spaudos kioskų gatvėse, kuriuose tuo būdu visur teikiama pirmoje vietoje komunistinė literatūra. Dauguma, ypač provincijos, valstybės tarnautojų yra komunistai ir visoje savo veikloje skleidžia komunizmą. Valdanciosios grupės labai daug energijos skiria pozityviam darbui bei planavimui, kaip pakelti gyventojų gerbūvį, o komunistai tuo tarpu tik kritika tesiverčia. Žemės reforma, kad ir ne smarkiu tempu, vykdoma, bet jos vaisiai gyvenime juk ne iš pirmos dienos pasirodė. Kartu iškyla daugybė problemų, kurios ko-

munistams duoda progos savo propagandą plėsti. Jei nauja pramonė sukuriama, komunistai tuojau paima į savo rankas darbininkiją.

Pastaruoju metu betgi vyriausybė jau visai rimtai pradėjo komunistų privilegijas siaurinti ir jų aktyvumą aplmodyti. Scelbos ranka kieta ir, jei tarptautiniai įvykiai nesukludys, reikia manyti, jis tas tvirtoves sulaužys. (T. Ž.)

* VLIKas kiek galėdamas remia PLB žygius. Vasaros lietuvių vaikų stovykloms paremti VLIKas per LIT paskyrė stovykloms organizuoti Vokietijoje DM 1.300 ir D. Britanijoje — svarų 100. — Stovykla Weinheim apylinkėse pradės veikti nuo liepos 15 d. Joki dalyvaus apie 120 jaunimo. Vokietijos LB kr. v-bos išleistai „Pratiminei lietuvių kalbos gramatikai“ paremti per LIT paskyrė DM 1.000.—, be to, DM 800. — medžiagai paruošti vokiečių k. „Dokumente der Menschlichkeit“ (grįžusių iš Lietuvos vokiečių parodymams) leidiniui.

* Š. m. birželio 5 ir 6 d. Toronto mieste, Kanadoje, įvyko Amerikos kontinento Maž. Lietuvos veikėjų konferencija. Joje buvo svarstyti Maž. Lietuvos politiniai, kultūriniai ir organizaciniai reikalai, tarp jų — Amerikos kontinente gyvenančių mažlietuvių susiorganizavimas, mažlietuvių linija lietuvių politiniuose veiksmuose, Maž. Lietuvos politinio likimo reikalas ir visa eilė kitų klausimų. Konferencijoje dalyvavo ir pranešimus padarė MLT pirmininkas ir VLIKO narys E. Simonaitis, kuris, sėkmingai baigęs savo kelionę po Amerikos žemyną, išvyko atgal į savo nuolatinę buveinę Vokietijoje. Konferencijos metu buvo perorganizuotas Maž. Lietuvos Rezistencinis Sąjūdis ir išrinktas šio sąjūdžio vykdomasis organas — centro komitetas. Jo pirmininku išrinktas M. Brakas, vicepirmininkais Dr. M. Anysas ir M. Purvinas, sekretorium V. Pitkunigis, išdinininku V. Peteraitis ir nariu E. Nauburas. Taip pat nutarta įsteigti šio komiteto sekretoriatą, kuris dirbs New Yorke. Konferencija praėjo darnaus bendradarbiavimo dvasia ir parodė Maž. Lietuvos veikėjų solidarumą visais opiaisiais Maž. Lietuvos klausimais.

* Grįžęs iš Amerikos VLIKO narys ir MLT prezidentu pirm. E. Simonaitis keliai į naują vietovę ir yra pasiekiamas šiuo adresu: (17a) Weinheim, Bergstrasse, Postfach 233.

KAIP NAIKINAMI LIETUVOS PARTIZANAI

„Münchener Merkur“ Nr. 154/54 išsamiau išdėstė komisijai duotuosius kazoko Grigorijaus Steponavičiaus Burlickio, buvusio MVD pulkininko, parodymus apie masines deportacijas ir Lietuvos partizanų naikinimą. Jis pats 1944 m. dalyvavęs kovose prieš Lietuvos partizanus; Burlickio teigimu, „bandos“ susidėjusios iš lietuvių, siekusių išlaisvinti savo tėvynę iš bolševikų. Berija tada savo pavuotoją Kruglovą, dabartinį Sovietų vidaus reikalų ministrį, pasiuntė vadovauti į Lietuvą. Kruglovo įsakymu visos vietovės, kuriose lietuviams partizanams buvo suteikiama nakvynė ir prieglauda, turėjo būti sudegintos.

Pirmieji vaikai, priėmę Pirmąją Komuniją Rosario Šv. Kazimiero bažnyčioje.

Am. Balsas nurodė, kad ta misija — likviduoti Lietuvos pagrindinį sąjūdį — buvo, be Kruglovo, skirta dar ir Suslovui. Iš Berijos sluogsnų buvo pareikšta, kad ligi tol vesta bolševikų kova su Lietuvos partizanais nėra patenkinama ir kad tam tikslui pasiūstieji imtųsi visokių priemonių. Iš tikro kova vyko labai žiauriai. Lietuviai gyvi nepasiduodavo, bet susisprogdindavo patys. Tokios akcijos buvo pravastos prie Panevėžio, Telšių, Tauragės ir kitur. Burlickis iš Gudų buvo pirmą kartą pasiūstas į Lietuvą padėti tvarkyti „bandas“ 1944 m. liepos mėnesį, o paskiau grąžintas į ją iš Rytprūsijų 1949 m.

Platų pranešimą apie jo parodymus š. m. birželio 28 d. ir lietuvių partizanų kovą perdavė didžioji amerikiečių telegramų agentūra Associated Press. „New York Herald Tribune“ š. m. birželio 29 d. Paryžiaus laidojo rašo, kad Lietuvoje ir Rytprūsijose partizanų „likviduoti“ buvo pasiūstos ištisos divizijos, tačiau Burlickio, 1953 m. birželio mėn. pabėgusio į Vakarų, teigimu, nepaisant egzekucijų, baisiausių kankinimų ir ištisų kaimų deginimų, Pabaltijoj valstybėse antikomunistinės pajėgos niekadoms nebuvo likviduotos. Metodu, vartojamų prieš partizanus, brutalumas privedė net daugelį rusų kareivių ir karininkų, tam skaičių ir jį patį, pabėgti. Pirmą kartą viešai savo pareiškimus jis paskelbė tik dabar miniamajam Kersteno komitetui Münchene, atskleisdamas visus tuos būdus, kaip bolševikai įvesdina „Trojos arklių“ ir paskum užgrobia visą kraštą. „Neue Züricher Zeitung“, įjymus liberalų dienraštis, taip pat plačiai aprašęs Kersteno komiteto tardymus ir Burlickio parodymus, 1954. VII. 1 numeryje pažymi, kad nei Kruglovui, nei kitiems nėra ligi šiol pavykę net ir žiauriausiomis priemonėmis šių partizanų įveikti. Partizanai, matydami, kad nepabėgs, bet nenorėdami išduoti per kankinimus kitų, be jokių išimčių susisprogdina ar nusišaua.

Burlickio pareiškimu, raud. armijos daugumas nepalaiko soviet. vyriausybės pusės. Pragyvenimo standartas po karo smarkiai smuko. Maisto produktų galima gauti tik Maskvoj ir artimiausiose apylinkėse, kitur tenka jų ieškoti juodojo biržoj. Gyvenimas kolchozuose yra baisiai skurdus, viena karvė tenka net 4 šeimoms, nors Stalinai jau prieš 20 metų pažadėjo, jog artimiausiu laiku kiekvienai šeimai bus parūpinta po karvę. Nors sovietinis režimas yra susilpnėjęs, bet būtų klaidinga manyti, kad jis jau netrukus subyrės. Bolševikams jokia propaganda nepavyksta išnaukinti iš žmonių sąmonės atsiminimo, kiek per karą amerikiečiai padėjo rusų tautai. Į klausimą, kokių

Vakarai turėtų imtis konkrečių priemonių, kad išlaisvintų komunistų pavergtąsias tautas, Burlickis nurodė jų visą eilę: nutraukti su Sovietais diplomatinis santykius, kad rusų tauta matytų, jog Vakarai ją remia, nesileisti su bolševikais į jokias derybas, nutraukti su Sovietais prekybą, kuri tik padeda Rusijai ruošti karui, sudaryti rusų egzil. armiją, nes dabar bolševikai skelbia, kad pabėgę į Vakarų raudonarmiečiai ir kiti turi mirti badu, etc.

Apie Burlickio parodymus paskelbė vokiečių telegramų agentūra DPA, Bonnons „General-Anzeiger“, „Frankfurter Rundschau“, „Darm-

staetter Echo“, „Die Neue Zeitung“, „Neue Züricher Zeitung“ ir visa eilė kitų spaudos organų. „Stuttgarter Zeitung“ ypač dramatišku laiko Burlickio, tarnavusio 668 sovietiniame pasienio apsaugos batallione, parodymus, kaip buvo įvykdytos „žmonių masinės deportacijos su muzika“. Šios rūšies deportacijų Vakarai ligi šiol greičiausiai dar visai nežinojo. Vienoje iš jų ir pačiam Burlickiui teko dalyvauti. 1944 m. nedidelėje Kaukazo kalnų vietovėje Novoselskoje totoriai raitininkai, čėčėnai ir ingušai buvo sukviešti į masines demonstracijas.

Nieko pikto nenuvokią gyventojai susirinko į vėliavomis išpuoštą aikštę, visur švietė komunistų vadų paveiksai, orkestras griežė maršus, o ingušų atstovas atvykusio sovietų dalinio vadui dovanų įteikė net puikų totorių žirgą. Tačiau vos jį įteikusi, sceną paskutinis žodžio tarti išėjo komandanto pavaduotojas ir čia pat paskelbė gyventojams Sov. Sąjungos vyriausybės ir kp. sprendimą: visi šios autonominės srities gyventojai turi būti perkelti į kitą TSRS teritorijos dalį, tačiau kur — nepasakė, tik tiek pastebėjo, kad jei kas įsakymo neklausys, tai bus nušautas vietoje. Kaip priežastį, kodėl tokių masinių deportacijų buvo imtasi per 24 valandas, komandanto pavaduotojas nurodė, kad gyventojai tariamai „bendradarbiavę su neseniai pasitraukusiais vokiečiais“. Ir čia pat gyventojus, neišskiriant nė komunistų, MVD pradėjo rinkti į amerikiečių karinius sunkvežimius ir gabenti į traukinius, kurių kelionės tikslas buvo nežinomas. Susidėti daiktams buvo duota valanda laiko, o su savimi pasiimti — leista tik iki 100 kg svorio. Pagal tą pačią sistemą buvo į Sibirą deportuoti kalmukai, Krymo totoriai ir kitos Sovietų „nepatikimos tautos“. Įsakymus ir instrukcijas išleido NKVD šefo pavaduotojas Serovas, tas pats, kuris, bolševikams okupavus Pabaltijį, iš ten buvo vykdes masines pabaltiečių deportacijas. (ELTA).

MAŽA PRIEŽASTIS

Po didelių pstanų ir pasiryžimo, jaunam vaikiniui pavyko patekti pas stambų pramonininką Anglijoje:

— Jūs, Sir, manęs nepažįstate, nes esu vidutiniokas su mažomis pajamomis, tačiau kilęs iš geros šeimos, išauklėtas, rimtas ir visų mėgiamas. Trumpai, Sir, aš prašau jūsų dukters rankos...

— Mano žmonių pažinimas nė karto dar manęs neapvykė. Jūs patinkate man, ir jūsų prašymą išpildysiu. Sakykite tik, kurią mano dukterį norite vesti?

— O, Sir, tai ne problema... Šį reikalą aš palieku jums išspręsti...

LENKAI SUSITARĖ

Pažymėtina, kad lenkų tremties bendruomenės organizaciniame gyvenime, po ilgų ir sunkių derybų, pasiektas pagaliau visų lenkiškų tremties organizacijų susitarimas, kuriuo ateiityje lenkai turės vieną autoritetingą bendruomenės organą: Tautos Vienybės Tarybą. Šią „Vienybės Akta“ pasirašė visų lenkų organizacijų atstovai, išskyrus vadinamuosius Jaltos lenkus, t. y. lenkus, kurie būsimosios Lenkijos sienas išveda pagal buvusius Jaltos konferencijos nutarimus. Naujoji Tautos Vienybės Taryba atstoja buvusią Politinę Tarybą ir Tautos Tarybą. Sąryšyje su šiuo susitarimu, dėl kurio siejolosi gen. Sosnkowskis, jis yra skiriamas prezidento pavaduotoju. Lietuviai šiuo atžvilgiu turėtų pasekti lenkų pavyzdžiu.

* Lietuvos miškininkai prieš 25 metus susibūrė Lietuvos Miškininkų Sąjungonai talkininkauti Lietuvos vyriausybei ir tvarkyti miškų ūkį. Sklandus vyriausybės ir LMS darbas davė gražių vaisių, bet, deja, 1940 m. rusų pavergėjų buvo nutrauktas. Tačiau gausiam miškininkų būriui pavyko pasiekti laisvąjį pasaulį. Iš-eivijoje esą Lietuvos miškininkai ryžtinga nuotaika Chicagoje paminėjo savo sąjungos 25 m. sukaktį. Minėjime buvo išklaudyta visų pasaulio kontinentų kolegų atsiųstų sveikinimų bei pranešimų, bet pasigesta bet kurių žinių iš miškininkų Lietuvoje. Miškininkai pareiškė ir toliau kovosią už savo brolių ir sesių laisvę, savųjų girių atželdinimą ir Lietuvos išlaisvinimą. Sąjungos 25-rių metų sukakties proga pavergtos Lietuvos girių saugotojams lietuviams pasiūsti nuoširdūs sveikinimai ir padrasinimai radijo bangomis.

* Liepos 10 ir 11 d. Paryžiuje vyksta Europos LB pirmininkų suvažiavimas. Iš VLIKO į jį deleguotas einąs VLIKO pirmininko pareigas URT valdytojas Dr. P. Karvelis.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

(Atkelta iš 1 psl.).

Š. m. birželio 2 d. LTSR AT prezidento pirm. pavad. Junčas-Kučinskas įteikė ordinus ir medalius Lietuvos valstybinio operos, baletu ir kitiems meno darbuotojams už pasirodymus Maskvos dekadose. Valstybinis dainų ir šokių ansambelis buvo išsiųstas 14 koncertų į Lenningradą, Narvą, Tartu, Rygą ir kt. Pabaltijoj kurortines vietas. Ten buvo atlikta ta pati programa, kaip ir per dekadą Maskvoje. Šiuo metu okup. Lietuvoje iškilmingai minima rusų komp. Glinkos 150 gimtadienis ir čechovo mirties 50 metinė. J. Juozeliūno baletas „Ant marių kranto“ įtraukė į savo repertuarą ir latvių teatras. Į Atlantą pasiūsti filmininkai užfiksuoti, kaip ten žvejoją lietuviškai nemoką kalbėti, bet lietuviškai besivadiną burliokai. Rusų k. pradėtas leisti almanachas, kurio pirmoji knyga pavadinta „Sov. Litva“. Komunistinių pagyrų skelbti į Kijevoj buvo išsiųsti bolševikiniai rašytojai Dovydaitis ir Morkeliūnas, anksčiau ten „viešėjo“ dar Mieželaitis ir Reimeris, į latvių kom. rašytojų suvažiavimą buvo nuvykę Venclova, Baltušis ir Šimkus, o į Estiją — Tilvytis ir Morkūnas. Kaip praneša Vilniaus radijas, pakeistas Sov. Sąjungos konstitucijos 83 straipsnis. Seniau juo sąjunginės respublikos galėjo savarankiškai tvarkyti kultūros ir švietimo reikalus, kuriems buvo atstovaujama ministrų taryboje. Dabar meno, kultūros ir švietimo reikalus greičiausiai tvarkys tiesiogiai Maskva. Okup Lietuvoje stinga net ir liuanistų. Būdinga, kad, nepaisant visos tariamos paramos mokslui, Lietuvos aukštosiose mokyklose stinga tinkamų liuanistikos dėstytojų. Š. m. balandžio 6 d. „Tiesa“ išdėjo Vilniaus Uto rektorius skelbimą, kuriame siūloma užimti visa eilė katedrų vedėjų, profesorių, docentų, vyresniųjų dėstytojų ar asistentų vietų. Tarp jų siūloma užimti lietuvių kalbos katedros vedėją, lietuvių k. profesoriaus, vieną lietuvių k. docento, 4 lietuvių k. vyresniųjų dėstytojų ir 3 asistentų vietas. Matyti, senieji likę liuanistai niekaip neįstengia lietuvių kalbos priderinti prie stalinizmo reikalavimų. Prie pridėtinio dokumentų reikalaujama „kad būtų įskaitomi asmens lapo“, „charakteristikos iš darbo vietos“ ir panašų mokslo pajėgumui įrodyti „dokumentų“.

VOKIETIJOS VAIDMUO

Rašo Gen. leit. TEODORAS DAUKANTAS

Vokiškai kalbą žmonės savo istorijos raišoje dar niekuomet nebuvo vienodai valstybiniai nusistatę. Gal ir nebus (kaip ir anglosaksai). Trisdešimties metų karui pasibaigus (1648 m.), Vokietija, išeidama iš feodalinės tvarkos, suskilo į 360 suvereninių valstybių. Vokietijos vienytas Bismarkas, išeidamas iš valdžios, dar paliko jų kelias dešimtis. Tiesa, jos visos, išskyrus Austriją, buvo palenktos Prūsijos valdžiai, bet jos ne tik turėjo savo kariuomenes, bet laikė savo pasiuntinius užsienyje ir mėgino vesti savo politiką. Savo padėties sustiprinimui Bismarkas ėmėsi karo prieš Austriją, prašalindamas ją iš Vokietijos valstybės sąjungos. Vėlesniais vienytajai Hitleriui reikėjo taip pat griebtis jėgos, kad Austrija vėl įsijungtų. Jėgą jis pavartojo ir Klaipeidos krašto prijungimui. Jis tačiau nesiryžo imtis jėgos įjungti šiaurės Slesvigą, nekaltant jau apie Šveicarijos vokiečius.

Tai visa suminim, kad lengviau suprastumėm painingą dabartinės Vokietijos padėtį. Nevienodai valstybiniai nusistatę, vokiškai kalbą žmonės slumba savo ateities politinės linijos suradime. Tą mes patys matėme, o daugelis ir savo kailiu yra patyrę. Šioje painiovoje klysta ne vien tik vokiečiai, klysta ir kiti, ypač prancūzai, kurie nori, kad vokiečiai darytų, ko prancūzai nori, t. y. skaldytųsi, kaip tai darė prancūzai garsaus politikos kardinolo Richelieu laikais (1648 m.).

Dvi svarbesnės Vokietijos politinės linijos įsikūnijo Austrijos ir Prūsijos politikų darbuose, ypač Austrijos kanclerio Metternicko ir Prūsijos Bismarko valdymo metais. Nors Austrija buvo pašalinta iš Vokietijos sąjungos 1856 m., bet jos įtaka liko stipri Vokietijos katalikų tarpe. Centro partija (katalikų) pasidarė stipriausia. Bismarkas, buvęs stiprus Austrijos užsienio politikos priešas, patyręs didelę opoziciją savo vedamai politinei linijai, ėmėsi prievartos, išreikštos vadinauoju „Kulturkampf“ u., antikatalikiškoje kovoje ir vis dėlto kovos nelaimėjo. Berlyno kongrese (1878 m.) turėjo nusileisti Austrijos linijai.

Kur yra Austrijos ir Prūsijos politinių linijų skirtumai?

Katalikiškoji Austrija ėjo su Vakarais ir priklausė Vakarams. Protestantiškoji Prūsija norėjo traukti į rytus. Austrija ėjo į Balkanus Europos kultūros nešti ir ją ginti. Rusija jai buvo priešas. Prūsija ėjo į rytus agresyviai — puliti arba taikiu būdu užviešpatauti.

Bismarkas vokiečiams nurodė pavoju imtis vienu laiku šių dviejų linijų iš karto. Jis stėjo karan prieš vakarietišką Daniją dėl Slesvigo-Holšteino palikimo po to, kai, grįžęs iš savo ambasadoriavimo Rusijoje, buvo užsitikrinęs Rusijoje prielankumą ir Rusijai patikrinęs Prūsijos prielankumą Krymo kare. Prielankiai buvo neutrali Rusijai ir prancūzų-prūsų karo metu, kada be Prancūzijos nugalėjimo būtų buvęs neįmanomas Vokietijos suvienijimas Prūsijos valdžioje.

Kadaise vokiečių įtaka buvo labai didelė Rusijos valdančiųjų tarpe. Žinomas yra rusų anekdotas: „Pakelk mane į vokiečius“, sakė carui nusipelnęs ruskelis, norėdamas dar daugiau laimėti, nes bet kuriam vokiečiui buvo žymiai lengviau užimti pareigas Rusijos valdžios biurokratijoje arba karinėje santvarkos piramidėje. Rusijos carienės 18—20 šimt. dažniausiai buvo vokiečių: jų buvo dešimt, kurių viena buvo rusų ir viena danų kilmės, o aštuonios vokiečių. Prsidėjus I-jam pasauliniam karui, rusų laivynų vadai buvo von Essen, von Eberhart, von Schulz ir von Kerber keturiose jūrose! O kiek buvo vokiečių kilmės jų pagelbininkų? Vokiečiams buvo viliojanti mintis eiti kartu su rusais ir jiems vadovauti. Bismarkas su Rusija turėjo visą laiką „Savisauogos Sąjungą“. Bet kai po rusų-turkų karo Bismarkas prisidėjo prie rusų pergalės vaisių mažinimo (taika buvo pasirašyta San Stefane, Konstantinopolio priemiesty, o Berlyno kongrese, Europai užstojus Turkiją, visai pasikeitė taikos sąlygos), tai naujasis caras Aleksandras III paėmė griežtai rusišką tautinę liniją. Jis, vedęs danų prince-

psė, pirmas atnaujino rusišką barzdą ir atrodė labiau rusų pirklis arba valstiečiu. Savo griežtumu baugino Austriją Balkanuose. Rusijoje yra dvi upės: Prutas arti Rusijos, Seret arčiau Austrijos. Rusai su pašaipa sakydavo: „Kogda ruskie na Prut, togda Austrija na Seret“. O Austrija tuo metu buvo Vokietijos sąjungininkė!

Jau I-jo Pasaulinio karo metu, Vokietijai užstojus Austriją dėl Sarajevo atentato, kai kurie aukštieji rusų valdininkai buvo priversti pakeisti savo pavardes. Taip admiralas von Kerber pasivadino Karvinu, o užs. reik. ministerijos žymus šifravimo specialistas Vaeterlenas, po karo pagarsėjęs savo byla prieš Anglijos vyriausybę, prisiėmė Petrovo pavardę. Teko su juo turėti reikalų slaptose radio stotyje Spithamne (Estijoje), kai jis iššifravo visą vokiečių slaptų kodų knygą jūrai, tos knygos niekada neturėdamas. Ir jį rusų jūrininkai apkaltino šnipinėjimu vokiečių naudai. Rusai visada buvo ir yra labai įtarūs.

Nepavyko vokiečių sumanymas

J. T. atstovas moko boliviečius moderniosios technikos.

Pasaulio Lietuviai

ELTOS ŽINIOS

* Žiniomis iš JAV, lietuvių delegacijoje pas JAV viceprezid. R. Nixoną ir JAV kongreso vadus dalyvavo VLIKO pirm. M. Krupavičius, ALT sekret. Dr. P. Grigaitis, ižd. M. Vaidyla ir LAICO dir. M. Kižytė. VLIKO pirmininkas kovojančio krašto vardu pareiškė padėką už JAV vyriausybės teikiamą paramą lietuvių kovoj dėl Neprikl. Lietuvos atstatymo ir paprašė lietuvių dėkingumą perduoti taip pat pačiam prezidentui, Eisenhoweriui — tai viceprezidentas ten pat ir padarė, paskambindamas iš savo kabineto telefonu prezidentui apie delegacijos atsilankymą ir jos pareiškimus. Lietuvių delegaciją priėmė taip pat JAV atstovų rūmų pirmininkas ir respublikonų vadas J. Martin ir mažumos (demokratų) vadas atst. Rūmose McCormack; taip pat susitiko su senat. Douglas (demokratu) ir visi jie painformuoti apie tolimesnius laisvinimo žygius. Valst. Departamente VLIKO pirmininkas valst. sekret. pavadotojui Europos reikalams Merchantui, priėmusiam lietuvių delegaciją valst. sekret. Dulle vardu, pateikė JAV vyriausybei eilę prašymų. VLIKO pirm. M. Krupavičius JAV-se taip pat atžymėjo 40 m. kunigavimo ir 50 m. spaudos darbo sukaktį, susipažino su Pasaulio Lietuvių Archyvo veikla, buvo pagerbtas čekijoje ir kitur, taip pat skaitė pranešimą katalikų kongrese Kanadoje. VT pirm. K. Žalkauskas, susirgęs plaučių uždegimu ir gydytas Dr. M. Devenio, jau pasveiko ir taip pat įsijungė į akciją.

vadovauti rusams ir per inžinierius. Pastarieji buvo kaltinami ir kalinami. Vargiai šiandien būtų galima mėginti vadovauti didžiuliams Maskvoje. Po nevykusių bandymų galėtų išeiti atvirkščiai: didžiuliai įsiviešpatavę Berlyne. Ar supranta tai Paulus, tik ateitis teparodys.

Dėlto pasilieka, kaip atrodo, saugesnė kataliko Adenauerio politinė linija su Vakarais. Bet tai linijai yra nemaža kliūčių iš Vokietijos skaldytojų nuo Habsburgų iki Hohencolernų laikų Prancūzijos politikų. Jie net melai norėtų su Malenkovu ir Molotovu atnaujinti Aleksandro III rusų-prancūzų sutartį. Bet „reakcija“ čia nesibaigia. Tai sutarčiai kliudo Molotovo-Ribbentropo sutarties atnaujinimo su Paulum iliuzijos Rytuose ir smarkus tokia sutarčiai Washingtono pasipriešinimas Vakaruose.

Įdomi ir paini yra šiuo metu politinė padėtis Europoje. Mažieji galės laimėti tik painiovoje, jei bus ryžtingi ir veiks nepavėluotai. Mes, lietuviai, deja, manom, kad esame mažiausieji, tuo silpnindami savo pozicijas, bet laimėti esame sumanūs ir atkaklūs. Išnaudodami Vokietijos padėtį, nepramegosim aušros.

artimesnį kontaktą su buv. kandidatu į JAV prezidentus Kefauveriū. Birželio 5 d. įvyko LOKO posėdis, kuriame dalyvavo abu pirmininkai. Numatyta, kad rinkimai į vyr. JAV LB krašto organus įvyks 1955 m. tarp vasario 16 d. ir kovo pabaigos. Vyr. LOKas JAV-se bus suorganizuotas tik po rinkimų. Bendruomenėi ten struktūra sutarta palikti tokia, kokia buvo nustatyta VLIKO.

Po pasitarimų New Yorke VLIKO pirmininkas numatė vykti į Čikagą. Kadangi abu pirmininkai dar vyks į Kanadą, tai grįžti atgal Europon negalės anksčiau kaip liepos mėnesio gale. Apie veiksmų konferenciją, pirmininkų priėmimus ir pasitarimus su tenyškiais veiksniais plačiai rašo lietuvių spauda, išskeldama tos kelionės reikšmę ir pasiektuosius laimėjimus koordinuojant ir suintensyvinant veiksmų veiklą.

ANGLIJA

* Anglijoje gražiai veikia lietuvių skautai. Šiuo metu ten yra 4 draugovės. Gausingiausias skautų būrys yra Bradford, kur veikia 2 draugovės. Iš viso Anglijoje skautų priskaitoma iki 100 narių. Metų ketvirčiais pasirodo Anglijos rajono vadijos organas „Budokime“, kurį gražiai redaguoja J. Bružinskas. Skautai kasmet ruošia stovyklas. Šiemet stovyklauti ruošiasi rugpjūčio pirmosiomis dienomis gražiose Derby apylinkėse.

AUSTRALIJA

* Birželio trėnimai visur paminėti špūdingai. Į minėjimą Sidney mieste buvo susirinkę apie 800 žmonių. Minėjimą atidarė pabaltiečių komiteto pirm. St. Skerulis. Parlamento narys Wentworth savo kalboje pareiškė solidarumą visoms bolševikinio teroro aukoms ir sakėsi gerai žinąs pabaltiečių reikalus bei pareiškė viltį, kad teisė nugalės smurtą. Camberroje minėjimą suorganizavo Jungtinis Pavergtųjų Tautų Komitetas. Per radiją kalbą pasakė Liet. Bendruomenės apylinkės pirm. A. Čeičys. Minėjime kalbas pasakė lenkų adv. Bielski, darbo partijos vicepirm. buv. min. Callwel ir kt.

* Tasmanijoje Hobarto mieste buvo sukviesta 3 dienų konferencija, kurioje svarstyti Australijos imigrantų reikalai. Į konferenciją buvo pakviesti taip pat imigrantų atstovai, iš lietuvių dalyvavo Kružai.

* Bronius Zumeris prie lietuvių parapijos Melburne yra įsteigęs kioską, kuriame platinama lietuviška spauda. Laikraščius ir knygas galima siųsti šiuo adresu: Bronius Zumeris, 94 Athol St., Moonee Ponds, Vic., Melbourne, Australia.

BRAZILIJA

* Sao Paulo miesto 400 metų sukakties proga yra rengiama paroda. Lietuviai taip pat yra pakviesti. Tautų Rūmuose buvo gauta patalpa Pabaltijo parodai ruošti. Vieta buvo išrūpinta Lietuvos konsulo p. Al. Poliškaičio ir Sao Paulo Lietuvių Tarybos atstovo kun. P. Ragažinsko pastangomis. Latviai su estais parodai patalpų būtų negavę, nes jie jau per vėlai pradėjo rūpintis. Su jais lietuviai pasidalino gautomis patalpomis solidarumo vedini.

* Gautomis iš Sao Paulo miesto 400 metų sukakties paminėti Komisijos žiniomis, rengiamos parodos atidarymas įvyks ne liepos 25 d., kaip anksčiau buvo pranešta, bet š. m. rugpjūčio 21 d.

* Lietuvos Parodai ruošti Komitetas su visomis savo sekcijomis stipriai išplėtė savo veiklą, pajudindamas visą lietuvių koloniją, kaip pvz.: jau išplėstas aukų vajus, renkami eksponatai, pradėti tvarkyti įrengimai ir instaliacijos mums skirtose patalpose, projektuojamos brošiūros leidimas ir atliekami įvairūs kiti techniniai darbai, turį ryšį su ruošiamąja paroda. Taip pat galima pasidžiaugti, kad Lietuva, ryšium su S. Paulo 400 m. jubilėjum, per mūsų konsulatą yra pakviesta dalyvauti į visą eilę kongresų ir vieną parodą. Liet. Parodai ruošti Komiteto pirmininku yra konsulas Al. Poliškaitis, kuris taip pat Lietuvą atstovauja ir įvairiuose kongresuose.

JUNGT. AMER. VALST.

* L. S. „Ramovės“ skyrių atstovų suvažiavimas, įvykęs Chicagoje, pagerbęs Liet. konsulą Dr. P. Daudž-

ŠACHMATAI

SIS TAS IŠ TEORIJS

Nors pagrindiniai šachmatų lošimo dėsni yra tie patys, jų vertinimas yra reliatyvus ir labai priklauso nuo aplinkybių šachmatų lentoje, todėl įvairioms partijoms padėtims yra taikytina skirtinga strategija. Teorija šachmatų partiją dalina į šias tris fazes: 1. Debiutas arba pradinė stadija (apertura); 2. Vidurio lošimas; 3. Finalas arba užbaigimo stadija.

Kaip žinome, praktikoje net meisterių tarpe ne visuomet prienama prie partijos finalo ir kai kada ji būna išsprendžiama jau debiute. Vis dėlto kiekvienas rimtesnis šachmatininkas ne tik turi žinoti pagrindinius teorijos dėsnius, bet turi mokėti taip pat pasirinkti atitinkamą strategiją kiekvienai iš paminėtų lošimo fazių.

1. Debiutas. Šioje stadijoje reikia mobilizuoti visas figūras, išrikiuojant jas daugiau apie centrą tokioje padėtyje, kad galėtų jas panaudoti pagal reikalą tiek puolimui, tiek apsigynimui. Pėstininkai kuo mažiausiai turi būti judinami, išskyrus centrinus, kurie panaudojami centro sustiprinimui. Šios partijos stadijoje būdinga yra kova dėl centro.

2. Vidurio lošimas. Šioje lošimo stadijoje mažėja centro vaidmuo ir veiksmai daugiau nukrypsta į vieną ar kitą sparną. Vadinamas „pėstininkų skydas“ centre arba yra užblokuotas ilgiam laikui arba, priešingai, yra sulikviduojamas, pastūmėjus pėstininkus pirmyn, juos praradus dėl priešininko veiksmų, arba juos sąmoningai paaukojusiems taktiniais sumetimais tikslu laimėti tempą ir erdvę, arba norint atidaryti veikimo linijas savo figūroms. Jei šioje stadijoje nepavyksta išspręsti partijos tiesioginiu karaliaus sparno puolimu arba lemiamu medžiaginės persvaros laimėjimu, partija pereina į finalo stadiją.

3. Finalas. Įžengus į finalą, lentoje mažai figūrų tepasilieka arba visai jų nelieka, išskyrus tik didesnę ar mažesnę pėstininkų skaičių, kurių reikšmė šioje lošimo stadijoje ypač iškyla kritus mūšyje kitoms figūroms, į kovą aktyviai įsikiša abiejų pusių karaliai, skubėdami pasiekti lentos centrą arba kitą lentos sparną, medžiojant ar sulaukiant priešo pėstininkus, neužmirštant savųjų apgynimą, palaikymą, pravedant juos į damas. Negalint finalo laimėti, labai svarbu pasiekti lygiąsias, išnaudojant amžino šacho ar pato galimybes. Kartais, nepavykus gerai sulošti debiuto, jau reikia stengtis, taikant atitinkamą strategiją, vesti partiją prie tokio finalo, kuriame galima tikėtis pasiekti lygiąsias. J. N-ka

(Bus daugiau)

PRANESIMAS

Pranešama, kad sekantis šachmatininkų teorijos nagrinėjimas įvyks rugpjūčio 1 d., sekmadienį, 15.30 val. Aušros Vartų lietuvių par. patalpose.

* Dėl pr. „Laiko“ numerų įdėtos žinutės apie šachmatininką L. Lipnikis patiksliname, kad jis laimėjo ne meisterių klasės turnyrą, bet Club Argentino de Ajedrez turnyrą, dalyvaujant jame eilė žymių meisterių.

vardį, ALT pirm. L. Šimutį ir kt., išklauses pulk. A. Rėklaičio pranešimo apie tautinių dainių organizavimo galimybes ir patvirtines vykdomųjų organų apyskaitas, į naujus vyr. valdybos organus 2 metams išrinko ats. gen. P. Plechavičių, ats. gen. M. Rėklaitį, ats. pulk. K. Ališauską, ats. pulk. A. Rėklaitį ir ats. leit. A. Siliūną.

* Į Liet. Studentų Sąjungos Centro valdybą dauguma balsų išrinkti V. Vygtantas, K. Kudžmas, V. Germanas, A. Sužiedėlis, R. Rauchaitė, A. Barzdukas ir A. Keželis; rev. komisiją — V. Gyls, E. Vitkus ir B. Mačiūka; garbės teisma — R. Mieželis, V. Žvirzdys ir V. Kavolis. Iš 572 studentų balsavime dalyvavo 402.

* Vokietijoje esantiems vaikams 100 egz. lietuvių vaikų laikraščio „Eglutės“ užsakė JAV vyskupai. Raginama, kad vaikams literatūros panašiu būdu daugiau parūpintų ir patys lietuviai, kurie yra daugiau pasiturę.

KNYGA APIE VELNIĄ

Giovani Papini, žymusis italų rašytojas, pereitais metais parašė šešiasdešimtąjį veikalą, pavadintą „Il Diavolo“ (Velnias). Paskutiniuosius knygos skyrius jis turėjo diktuoti gulėdamas lovoje ir visiškai negalėdamas pasijudinti. Jau kurį laiką sveikata šio rašytojo, kurio raštai pastaruosiu metu labiausiai verčiami į svetimas kalbas, yra labai pablogėjusi. Jis jau beveik nemato, kojos ir dešinioji ranka yra paralyzuotos, o kairės rankos pirštus taip pat mažai tepajudina. Tik didelėmis pastangomis įstengia pasirašyti, bet ir tai praeina dešimt minučių, kol suraito keleta vingių. Ir jo anksčiau buvusios gražios rašyenos negalima pažinti. Gydytojai sako, kad ji pradeda imti regresyvinis paralyžius, kuris priklauso nuo gyslų užkalkėjimų arba net kraujo išsiliejimo į smegenis.

Paskutiniuosius knygos apie velnią skyrius Papini tegalėjo užbaigti tik sekretorės pagalba. Tokios rūšies veikalą, kuriame būtų kalbama apie velnią iš krikščioniškojo požiūrio, galima laikyti pirmuoju. Tai yra laisva studija, svarstanti Luciferio sukilimo prieš Dievą priežastis ir santykius tarp Dievo ir velnio. Jis, žmogiškai galvodamas, taip pat mėgina išskirti galimybes velnią sugrąžinti į jo stovį prieš nusidėjimą.

Papini velnio „susitaikymą“ su Dievu jau seniai svarstė. 1905 m., kada jis tebuvo tik 24 metų, parašė du veikalus: „Velnias man sakė“ ir „Gundomas velnias“. Rašytojas galvoja, kad iki šio laiko į velnią buvo klaidingai žiūrima: arba su baime ir gasdinimais, kaip imdavo poetai, arba netikinčiomis akimis, kaip daro pozitivistai ir idealistai filosofai, kurie iš jo juokiasi ir laiko tik įsivaizduotu padaru. „Priešingai, reikia pripažinti, — kalba Papini, — kad ši baisi, o kartu ir garai, nematoma ir galinga būtybė nėra tik poetinio išvaizdavimo kūrinys, bet yra vienas iš istorijos, geriau sakančios, žmogiškosios dramos veikėjų“.

Bet toliau Papini, kalbėdamas apie galėtingumą velniui, išeina už Bažnyčios mokslo ribų. Jis pats sakosi, kad nenori pakeisti krikščionybės dogmos apie bausmės už nuo-

dėmę amžinumą, bet tik išskirti viltį. Tačiau, bendrai manoma, kad šia savo mintimi jis sudaro herizijos pavojų. Jis seka diskusijas, kurias yra sukėlusioji knyga. Manoma, kad jis antrojo laidojo kai kurias savo mintis pakeis, pridirdamas jas prie visuotinio Katalikų Bažnyčios mokslo.

Patį veikalą apie velnią mintis nėra nauja: ją kėlė pirmųjų krikščionybės laikų rašytojas Origenas ir vėliau rusų rašytojas Dostojevskis. Bet Bažnyčia visuomet mokė, kad tiek atlyginimas už gerus darbus, tiek bausmė už nuodėmę yra amžini. Rašytojas Papini, nors ligos prislėgtas, šiuo metu rašo naują veikalą ir dar turi kelis suplanavęs.

MIRĖ RASYTOJAS VINCAS KRĖVĖ

Gautomis iš JAV žiniomis, ten mirė senosios kartos veteranas, pasižymėjęs mūsų rašytojas ir mokslininkas, ilgametis Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto dekanas, išleidęs ištisą kartą lietuvių akademikų, prof. Vincas Krėvė-Mickevičius. Dabar lietuvių spauda ir radijai plačiai mini ir vertina jo literatūrinį, mokslinį ir visuomeninį palikimą. Kas yra Krėvė — lietuviui aiškinti nereikia: beveik kiekvienas žino jo „Dainavos šalies senų žmonių padavimus“, „Šiaudinę pastogę“, „Skirgailą“ ir visą eilę kitų veikalų. Paskiausiai baigė didžiulį veikalą „Dangaus ir žemės sūnų“. Už savo kūrybą buvo nusipelnęs Nobelio premijos. Su juo lietuvių tauta yra netekusi dar vieno gyvo bolševikinio smurto liudininko. Akivaizdžiai pamatęs visą šiurpią tikrovę, Krėvė vėčiau pasirinko sunkią tremtinio dalį, negu paliko tarnauti okupantui. (E).

* Dail. Jonas Rimša, Argentinos lietuviams pažįstamas iš jo suruoštų meno parodų, jau baigia paruošiamuosius darbus kelionei į JAV. Atsiranda nemaža kliūčių dėl išvežimo jo kūrinių. Jei viskas gerai seksis, tai šių metų pabaigoje Chicago lietuviams turės progą susipažinti su šio žymiojo dailininko meno kūrinių. Šiuo metu dailininkas gyvena Limoje, Peru.

LIETUVĖS SIBIRO TREMTY

Vak. Vokietiją šiomis dienomis pasiekė viena mokytoja, neseniai grįžusi iš Vorkutos. Ji bolševikų buvo už tariamą špionazą ir propagandą nubausta 25 metams prievartos darbų. Mūsų atstovo paklausta apie tolimojoje Rusijoje sutiktus lietuvius, ji papasakojo, kad pakeliui į Vorkutą pirmąją lietuvių ji sutikusi Vologdos pereinamame kalėjime. Tai buvo apie 30 metų ūkininkė. Pasakotoja tikina, kad lietuvis moterys ir mergaitės bolševikų buvo daugiausia nuteistos už tariamą ar tikrą partizanavimą arba partizanų rėmimą. Kirovo pereinamajame kalėjime jos celėje buvo trys lietuvaitės: bausmė atlikusi mokytoja, kuri buvo siunčiama į vad. „laisvąją tremtį“, ir dvi jaunos mergaitės, ne daugiau kaip 20 metų, 1952 m. nuteistos po 25 metus už propagandą ir partizanų rėmimą. Vorkutoje jai teko išbūti daugiau kaip metus laiko ir suėsti daug lietuvių. Dar stovyklos karantiną sutiko dvi jaunos lietuvaitės iš Tauragės apylinkės, kaip paprastai, už partizanų rėmimą — bent taip skambėjo sprendimas — nuteistas po 25 metus.

Toje stovykloje, kurioje ji buvo laikoma, iš viso buvo apie 1.500 moterų, iš jų apie 30—50 lietuvių. Šiaip ten buvo uždaryti esūji, latvių, lenkių ir kt. Iš tikrųjų gerai atsimeina mokyt. Vilhelminos Bernatavičienės pavardė. Ji buvo nubausta pagal „garsųjį“ 59 pragraftą p. 6. Nuteistoji Lietuvoje buvo palikusi vieną išteklėjusią dukrą ir 2 berniukus. Ten sutiko ir keletą klaipeidžių, būtent: Valė Švirkslytė buvo atitremta iš Vokietijos Rytų zonos. Tarkos metu jos tėvas turėjo apie Pagėgius pieninę. Mėta Vytienė iš Šilutės, nuteista 10 metų, buvo 8 metus jau atsedėjusi. Trečioji klaipeidietė, Lucija, areštuota ir nuteista Klaipeidoje 1953 m. pradžioje, 1953 m. kovo mėn. buvo atvežta į Vorkutą ir kaip gail. sesuo dirbo stovyklos ambulatorijoje. Iš klaipeidžių pasakojimų ji sužinojo, kad 1948 m. Klaipeidoje mirė Dr. Zauniūtė, buv. užs. reik. ministerio sesuo. Ji buvo visų labai mylima ir daug kam padėjo. Dėl to bolševikai prie jos labai kibo ir yra kalti dėl jos per ankstyvos mirties. Pasako-

tojų teigimu, Klaipeidos krašte vokiečių yra likę labai mažai.

Stovykloje lietuvis laikėsi savam būryje ir kitais nelabai pasitikėdavo. Visiems į akis krito lietuvių solidarumas: jos viena kitai kuo galėdamos padėdavo ir gyveno kaip tikros seserys. Nė vienos kitos tautybės moterys tarpusavy tarp gražiai nesugyveno. Vorkutoje moterų buvo trys stovyklos. Pasakotojai teko dirbti pačius sunkiausius darbus: prie kelių ir barakų statybos, akmenų skaldykloje, maistą iškraunant iš vagonų etc. Gyvenimo ir darbo sąlygos buvo labai kietos, per dieną reikėjo dirbti 10—12 valandų. Gyveno po 100—200 asmeni viename barake, gulėti turėjo po 3—4 ant vieno nary, ant šiaudinių čiužinių. Narai buvo dviejų aukštų. Lietuvis savo buitį pasiengvindavo iš namiškių Lietuvoje atnešančiais siuntiniais, kurių gaudavo daugumas. Už darbo atlyginimą išmokamaisiais pinigais galėdavo betgi nevisko nusipirkti.

Pasakotoja smulkiau nušvietė, kas yra vad. „laisvoji tremtis“, nauja darbo vergų rūšis. Paprastai visi atlikusieji bausmę priverčiamųjų darbų stovykloje negali grįžti atgal į savo tėvynę, bet turi apsigyventi tose tolimose Sov. Sąjungos dalyse, kurias jiems paskiria bolševikinė administracija, — dažniausiai Azijoje. Prie tokių vietų „priverčiamieji“ neturi teisės išvykti iš nurodytosios srities. Į šios rūšies tremtį siunčiami ne tik tie, kurie atlikę nustatytąją bausmę, bet ir tiesiog šion tremtin paskirtieji. Į ją skiriami tiek okupuotų kraštų gyventojai, tiek ir Sov. Sąjungos piliečiai. Kalėjime ji sako susitikusi pvz. dvi rusas iš Leningrado, advokate ir mokytoja, kurios už „nelaikymą liežuviu“ buvo į tokią tremtį pasiųstos į Karagandą. Jos ten tikėjosi galėsiiančios gauti darbo vėl savo profesijoje. Tačiau ši bausmė įrašoma į dokumentus, o tokie asmenys etapo metu buvo laikomi tame pačiame kalėjime su nuteistaisiais priverčiamiesiems darbams, gaudavo tą patį maistą ir turėdavo prisitaikyti prie to paties režimo, tik galėjo su savimi pasiimti ir savąjį leistą bagažą. Pasakotoja buvo amnestuota 1953 m.

KULTŪROS KRONIKA

* Lietuvių spaudos 50 metų laisvės atgavimui atžymėti Chicagoje buvo surengta didelė ir labai įvairi spaudos paroda. Ten yra išstatyti nuo seniausių iki dabartinių laikų lietuviškos spaudos — knygų ir laikraščių — pavyzdžiai. Paroda gausiai lankoma.

* Kompoz. J. Gaidelis rašo oratoriją pagal B. Sruogos „Giesmė apie Gedimą“. Jos libretą paruošė muz. A. Kučūnas. Jos pildytojai bus tik vyrai: tenoras, baritonas ir bosas — solistai ir vyrų choras. Oratorija truks daugiau kaip valandą laiko.

* Dail. Adomas Varnas jau gerokai yra įpusėjęs savo įspūdingo kūrinio „Mindaugo karūnavimas“ darbą. Ši kompozicija, apimanti daugiau kaip 70 figūrų, reikalauja daug įtempto darbo ir pasišventimo. Galutinis šio kūrinio užbaigimas laukiamas tik šių metų pabaigoje.

* Naujus leidinius suplanavo išleisti Lietuvos laisvinimo veiksmų konferencija New Yorke. Yra numatyta išleisti rimto, išsamaus turinio, enciklopedinio pobūdžio, patrauklios išvaizdos leidinį apie Lietuvą anglų, prancūzų, vokiečių ir ispanų kalbomis. Taip pat numatyta išleisti anglų kalba Lietuvos žemėlapių ir istorinės Lietuvos geografiją.

* Jokūbas Šernas, pasižymėjęs prancūzų filmų aktorius, šiuo metu dalyvauja naujai statomoje didelėje filmoje „Troja“, Italijoje. Jis vaidina pagrindinę rolę — Pario vaidmenį. Skelbimuose pažymima, kad jis yra lietuvis ir turi 28 m. Filmos pastatymas kainuos 6 milijonus dolerių.

* Liet. Teisinių Dr. Jos leidžiamas 5 kartus per metus „Teisinių žinių“ pradėjo spausdinti informaciją apie Lietuvos teisinių likimą.

birželio mėn., bet į Vokietiją per Tapiavos stovyklą Rytprūsijoje tegalėjo sugrįžti tik pereitų metų gale. Ir Tapiavoj maistą gavo toki, kaip ir Vorkutoje. Vorkutoje kalinamos moterys girdėjo gandus ir jais tikėjo, kad būsiiančios amnestuotos visos vokiečių, o vėliau ir pabaltietės.

PAULIUS JURKUS

ATSKLĖSTOS DURYS

LAUKE šėlo pūga. Pro daubą veržėsi vėjas ir vilnim vertė sniegą į mūsų kiemą. Pusnių keteros siekė palangę. Nuo jų viesulai šoko sienom aukštyn, šliaužė pastogėm ir stūgavo, bildėjo ant lubų.

Mama čiužėjo kambariuose ramiai, lyg visai nebūtų pūgos. Aš — drebėjau, prie krosnies prisiglaudęs, ar mūsų trobelės nesugriautų?

Ji uždegė lempą ir grįžo virtuvėn. Nudžiugau ir norėjau kažką čiauskėti, bet — ji buvo liūdna. Ji kraustė ir tvarkė stalą, aš gi, nuslinkęs nuo suolo, dėjau malkas ant krosnies. Tada prisiminiau, kad lauko durys neužsklėstos. Mama pamiršo!

Ji vėl išėjo į kitus kambarius. Tai buvo vienintelė proga nepastebėtam nubėgti ir uždaryti duris.

Šokau į priemenę. Kamine kažkas suūžė, ant aukšto subildėjo. Širdis suplakė. Norėjau šaukti, bet ranka užkliudė sklęstį. Greit užstūmiau ją ir nerte įnėria vidun. Susirangiau prie krosnies ir nerte įnėria vidun. Susirangiau prie krosnies ant suolo ir pamažu nusiraminau.

Nešdama drabužius, grįžo mama. Norėjau, kad prisimintų duris, bet ji nė žodžio nedarė. Ji patalsė mano lovą, pasiėmė storą it mišiolą knygą, atvožė ir pradėjo skaityti. Ši knyga man nepatiko. Iš kiekvieno puslapio žvelgė atsiskyrėliai, užsilvilkę ašutines, ir sakė graudžius pamokslus. Ramiai ir vienodai judėjo jos lūpos. Kartais sustodavo, pridėdavo pirštą prie skaitomos eilutės ir susimąstydavo.

Supratau: nedera man kalbinti. Nuėjau ir tylus lindau į patalę. Susigūžęs girdėjau, kaip čėža knygos lapai ir lauke dūksta pūga. Prisiminiau užsklėstas duris, ir man pasidarė gera. Ji tikrai dar kelsis, o aš tada pašoksiu ir pasakysiu.

Mama skaitė ir skaltė. Taisiausiu jau snausi, kai sukaukė bausis vėjas, sudrebėjo visi pašaliai. Puoliausi iš lovos ir išsigandęs nubėgau pas mamą. Ji pakėlė akis į lubas,

pasiklausė ir tik tada atsikusko.

— Ar sukalbėjai poterius? — paklausė manęs.

— Kaipgi!

— Ar prisiminei keleivius?

— Bet kas tokią naktį keliauja, mama?

— Vargai ir reikalai išveda žmones, vaikeli.

— Juk gali paklysti!

Ji pasižiūrėjo į mane ir į langą, užvožė knygą ir nusiėmė akinius.

— Visai kartais atsitinka. Prieš daugel metų, — pradėjo mama, — mūsų miestelis turėjo tokį gražų paprotį. Kai siausdavo audros, gyventojai ant lango pastatydavo lempą ir palikdavo atsklėstas duris. Nors lempelės buvo mažos, lyg spyguolėlis, bet pakeleiviai jas iš tolo matė ir galėjo užėiti į kiekvieną trobelę lyg į savo namus.

Vieną vėly vakarą pasibeldė į duris. Tą žiemą buvo daug vilkų, kurie slankiojo pakleimais. Trobelės moteris išsigando. Keleiviai neklebentų, — ji pagalvojo, — ji žinojo, kad durys atsklėstos. Šoko moteris iš lovos ir išgirdo kūdikiu verkimą. Pribėgo prie durų ir atidarė. Ten stovėjo moteris su vaikelu ant rankų, apsnigta, apipustyta, drabužiai sušalę ir raga.

Moteris vedėsi pakeleivę vidun, sodino pas krosnį ir patį jieškojo skrynioje drabužių pervilkti. Tačiau ten nieko nerado. Viskas sutrinta, sunėsiota. Ištraukė tik lininius marškinėlius kūdikiui. Prinešė ir žiūrė — pakeleivė verkia, ir jos ašaros krinta ant vaikelio.

Rytmetį sužinojo miestelis apie varganą keliauninkę ir susitarė ją pasilikti pas save. Susirinko į trobelę ir pradėjo kalbėti:

— Ar iš toli ateini?

— Iš vakarų, iš svetimų žemių.

— Kodėl šiokią žiemą iškeliavai?

— Mane išvarė, jieskan, kur galėčiau prisiglausti.

— Tai pasilik pas mus.

— Negaliu, — atsakė moteris ir nuleido galvą.

— Bet kur keliausi su kūdikiu ant rankų per pusnį!

Pakeleivė tylėjo ir dėjosi savo drabužius. Žmonės vėl prašė, ir ji pažadėjo sugrįžti.

Viena moterėlė atidavė jai brangiausią savo skarą, išsiuvinėtą auksinėmis gėlėmis. Kažkada pravažiudama kunigaikštienė buvo pas kaimynę sustojus pernakvoti ir šią skarą padovanojo.

Tuo tarpu vyrai pakinkė arklius, ir lakios rogės su skambučiais privažiavo prie durų. Jos turėjo skristi per pusnį, kol keleivė pasakys gana. Įsodino ją ir palydėjo iki pasukutinės miestelio trobelės.

Praėjo viena kita savaitė, bet moteris negrįžo. Kartais pagalvodavo žmonės, sėsdami prie stalo: susirado kur geriau. Prabėgo mėnuo. Pamažu pradėjo sniegas tirpti, o su juo dilo ir jos prisiminimas. Juk nemaža prakeliavo per jų slėnį, nemaža užėjo į namus, o visus pamiršo.

Sniego sūstis nuplaukė upeliais, ir kalvos sugarbinavo jauną žolę. Žmonės kibo į sėjos darbus, ir nepastebėjo, kaip gegutė užkukavo.

Tuomet į miestelį atėjo būrelis vienuolių. Jie buvo balti kaip pražydusios obelys. Sustoję prie upės ir kalbėjo, kad žmonės grįžtų prie tikrojo Dievo. Jų balsas atsišaukė kiekvienoje trobelėje ir miško tankmėje. Suėjo minios ir meldėsi kartu su vienuoliais. Paskui suvežė rąstus ir prie upės ant kalnelio pastatė bažnyčią.

Kai viskas buvo baigta, vienuolių vyresnysis apgarsino žmonėm, kad iš tolimo Rymo atveš stebuklingą Dievo Motinos paveikslą.

Žmonės iškaišė gėlėm bažnyčią, žiedais nubarstė kelius, kad pasidarrė lyg pieva, ir laukė, susirinkę ant kalno.

Apie vidurdienį dvylika brolių baltuose kaip sniegas drabužiuose įžengė į miestelį, giedodami šventas giesmes. Ant savo pečių jie nešė apvainikuotą Marijos paveikslą.

Visi puolė kniūbsčia, nedrįsdami pakelti akių. Juk Dievo Motina ateina pas juos, pas nusidėjėlius! Vienuolių giemės skardėjo slėnyje,

sklido per kalnelius tolyn, tolyn. Pamaldžiai, galvas nuleidę, kopė jie į kalną, kartodami tuos pačius žodžius:

— Ateina Ji, kaip sakulė mūs sušildyti, atgavinti...

Vienas žmogelis neiškentęs pakėlė galvą, pažvelgė ir sušuko:

— Žiūrėkite, žiūrėkite!

Žmonės išsigando. Gal užsidedę jų namai šoko ir dairėsi, bet niekur nieko nesimatė. Pakalnėje kaip taikios avelės gulėjo ju trobelės, ir miškai virpuliavo saulėje.

Žmogus, kuris buvo pažvelgęs į paveikslą, dar labiau šaukė ir rodė pirštą. Tuokart ir kiti pažiūrėjo į vienuolius ir nutilo. Paveiksle šypsojosi ta pati moteris, kuri žiemą su kūdikiu buvo atėjusi pas juos. Ta pati dovanota skara su auksinėm gėlėm supo jos pečius.

Visi puolė ant kelių, bučiavo žemę ir šaukė:

— Mes nesam verti, kad Dievo Motina apsigyventų tarp skurdžių.

Pakilę veržėsi prie šventų vyrų, lietė baltus drabužius ir bėrė gėles ant tako, kurėjo jų išvargusios kojos

Stebuklingą paveikslą įnešė bažnyčion, apsmilkė, apgiedojo. Vienuolyno vyresnysis, viską patyręs, pats sėdosi ant arklio ir išlėkė pas vyskupą.

Kunigaikštis Jurgis Tiškevičius, žemaičių vyskupas, tuoj atvažiavo, puolė kniūbsčia prieš paveikslą ir visą naktį meldėsi.

Tegu bus pagarbintas ir Motinos Sūnus, — kalbėjo ganytojas. — Juk ir Jis buvo pas jus šaltą žiemą naktį.

Pats per kalnelius pravedė Kryžiaus kelius, su jaunom karvaitėm arė juos, barstydamas šventą Jeruzalės žemę. Skyrė didelius turtus vienuoliams, kad šie išmūrytų bažnyčią ir koplyčias.

Suvažiavo daug mokytojų vyrų, kunigaikštė, su išklmėm apėjo Kryžiaus kelius, žąsles plunksna surašė į knygas ir visiems amžiams pavadino šį kraštą Marijos žeme, o miestelį Jos Sūnaus atminimui žemaičių Kalvarija.

Kasmet liepos pradžioje žmonės liūliavo iš tolimiausių kraštų, mel-

dėsi dienom ir naktim, kalnuose giedodami. Daug stebuklų buvo tada žemėje. Eretikai grįžo prie Dievo, ligonys sveiko, vargų suspausti rado čia malonę, rūpestingieji buvo palaiminti.

Neraišė jų į knygas, tik šventam jų prisiminimui sukabino daug ženklų aplink Marijos paveikslą.

Atėjo iš svetimų kraštų, žmonės sužinojo apie atsklėstas duris ir uždegtus žiburius audros metu. Ir platinosi šis paprotys visur.

Per tą laiką užmiršo Viešpaties stebuklus, taip nesimeldė prie Marijos paveikslo. Tada Marijos veidas tamsėjo ir tamsėjo. Didis liūdesys ją uždegė.

—Ir dabar, — mama kreipėsi į mane, — pats matei, kaip liūdnai žiūri Dievo Motina iš altoriaus, nes žmonės užsklėdė duris.

Mama nutilo. Aš nuslinkau nuo jos kelių.

— Kur? — stabdė mane.

Nieko nesakęs pravėriau priemenę ir puoliau prie durų.

— Mama, aš buvau užsklėdęs, — pravirkęs glaudžiau prie jos. Ji glostė mane ir šypsojosi. Staiga pakėliau galvą ir tariu:

— Mama, padėkim lempą ant lango.

Ji padavė man žiburį, ir aš drebančiom rankom nešiau prie lango. Iš kur matosi ilgas kelias ir tolimi laukai. Mano širdis neramiai plakė.

Kai rytą pabudau, saulė švietė pro kalnelį ir daugel spindulių liejo trobelėn. Pribėgau prie lango ir pažiūrėjau į taką: baltam sniege įspauostos pėdos! Naktį kažkas buvo prie mūsų durų! Aplink spindėjo nuplieksti laukai, ir man buvo gera, gera.

Praėjo daugel metų. Aš iškeliavau iš namų į svetimas šalis. Beldžiausi į kitų uždaras duris ir vis prisiminiau namų žiburį. Ir dabar jį matau gimtųjų namų lange. Ten atsklėstos durys, praeina žmonės ir prisiglaudžia, o aš kuždu:

— O dek, žiburėli, lange motulės pastatytas, šviesk nakties gūdumoje.

(Iš naujai išleistos knygos PAVASARIS PRIE VARDUVOS).

Sekmadienio Dimečiai

ŠVENTUOJU PASKELBIMO KELIAS

Kadangi išino metu Romoje vedama Dievo tarno arkiv. Jurgio Matulaičio palaimintuoju paskelbimo byla ir tuo klausimu lietuvių tarpe yra didelis susidomėjimas, čia duodame visuo mūsų tautiečio, dirbančio prie bylos vedimo, straipsnį apie palaimintuoju ir šventuoju paskelbimo eigą. — RED.

Viena iš ypatingų Katalikų Bažnyčios savybių yra jos šventumas. Šventosios Dvasios vedama ir dalindama dieviškąsias malones, Kristaus įkurta Bažnyčia per dvidešimt šimtmečių yra jau išugdžius daug šventųjų. Toks pajėgumas išugdyti šventuosius gali būti tik Katalikų Bažnyčioje. Ypatingiau pasižymėjusius šventuosius Bažnyčia skelbia šventaisiais, tuo suteikdama per Jo tarnus Dievui garbę.

Palaimintuoju paskelbimo kelias yra gana komplikotas. Tik po šimtmečių patirties jis šiandien jau yra gana tvarkingai suformuluotas. Krikščionys pasižymėję savo herojiškų dorybių gyvenimu yra Bažnyčios skelbiami palaimintaisiais. Šis paskelbimas, iš savęs, nepadaro žmogų šventu, bet tik patvirtina, kad kanonizuotasis (paskelbtas šventuoju) yra danguje. Skelbiaut Dievo tarną šventuoju, Bažnyčia nepadaro jo kokiū nors dievu. Tuo paskelbimu tik pagerbia jį ir tuo teikia Dievui didesnę garbę. Bažnyčia statydama altorius skiria juos Dievo garbei, nors juos ir paveda kurio nors šventojo garbei arba į juos įmūrija kurio nors šventojo relikvijas. Toks mirusiųjų kultas priartina žmogų prie Dievo. Per šventojo užtarymą tikintieji lengviau gali prieiti prie šventėjimo šaltinio.

Šventiesiems danguje netrūksta garbės. Jų garbė ir džiaugsmas yra pilnas galėjimu amžiais garbinti Dievą. Beatifikacija ir kanonizacija yra daugiau pagerbimas šventojo žemėje, atsidėkojimas Dievui už suteiktas malones, tikėjimo vaisių grožio parodymas ir kartu Bažnyčios galios ir džiaugsmo išreiškimas. Beatifikacijos ir kanonizacijos cere-

monijos yra viena iš gražiausių Bažnyčios apeigų, kada žmogus maitai visą Bažnyčios hierarchiją glaudžiai maldoje jungiantis su šventaisiais.

Patį šventuoju paskelbimo tvarka atsirado tik po ilgų šimtmečių. Pirmaisiais krikščionybės amžiais, kada Bažnyčia per savo kankinius liejo nekaltą kraują, vietos vyskupai duodavo leidimą savo jurisdikcijos ribose gerbti mirusius, kaip šventuosius kankinius. Dar prieš Bažnyčios laisvę (313 m.) Romos imperijoje jau buvo gerbiami ir Kristaus mokslo išpažintojai, kurie, nors ir nemirė kankinio mirtimi, bet savo herojiškų dorybių gyvenimu sekė kenčiantį Kristų. Kartais per neat-sargumą ar per greitą liaudies pamaldumą į kai kurį mirusįjį, kurio gyvenimas nebuvo dar pilnai ištirtas, įvykdavo per greitą sprendimą. Jau pirmaisiais amžiais skelbimas šventuoju buvo aptariamas iš įvairių kraštų suvažiavusių vyskupų bendruose susirinkimuose. Šiuose susirinkimuose jie tyrinėdavo kandidatų gyvenimą prieš paskelbiant juos šventaisiais. Dažnai būdavo, kad tas pats šventasis keliaudavo po įvairius miestus ir kraštus ir juose palikdavo savo švento gyvenimo žymių, tad tų kraštų vyskupai, turėdami bendrą interesą, lengviau galėdavo susekti kandidato šventumo žymes. Su vyskupų leidimu vietinės krikščionijų bendruomenės, kur šventasis gyveno arba mirė, buvo gerbiami šventieji apaštalai, Bažnyčios Tėvai, mokytojai, kankiniai ir tikėjimo išpažintojai.

Ilgus Romos imperijoje laisvę ir centralizavus visą administraciją, patį Romos Bažnyčia po truputį pradėjo duoti nurodymus, kaip reikia skelbti šventaisiais. Po septintojo šimtmečio jau randame dažnesnį Romos patvarkymą beatifikacijos procesuose. Šis centralizavimas, nors vyskupų tradicines veis beatifikuoti susiaurino, vistiek tai buvo nauda, nes tuo buvo išvengta tolimesnių beatifikacijos procesų neaiškumų.

Vyskupų suvaržymas skelbti šventuosius nėra dokumentuose aiškiai pabrėžtas prieš Aleksandro III

(†1181) laikus, kada jis nustatė, kad šventųjų skelbimas priklauso popiežiui. Kadangi daug neaiškumų kilo dėl šio Aleksandro III dekreto, Popiežius Inocentas III (†1216) išleido dekretą pabrėždamas, kad tik vienas popiežius gali šventuosius skelbti. Bet dar ir po Inocento III dekreto buvo keletas vyskupų, kurie skelbė šventuosius savo miestuose. Tad per Tridento Santarpybą (1545-63) vėl buvo pakartota, kad visi šventieji yra skelbiami tik popiežiaus ir kad vietiniams vyskupams yra draudžiama skelbti šventuosius. Popiežiaus Siksto V (†1590) įkurta Šv. Apeigų Kongregacija 1588 m. perėmė visas beatifikacijos ir kanonizacijos.

Beatifikacijos bylos procesai buvo dar aiškiau išdėstyti ir popiežiaus rezervuoti Urbano VIII (†1643) konstitucijoje "Coelestis Hierusalem" 1634 m., kurioje popiežius vyskupams uždraudė visas beatifikacijas ir visus šventųjų garbinimus be Romos vyskupo leidimo, ir aiškiai nurodė skirtumą tarp ordinarinio (vyskupijoje vedamojo) ir apaštališkojo (Romos vedamojo) beatifikacijos proceso. Tad, norint pradėti beatifikacijos bylą, jau reikėjo pirmiau kreiptis į Romos vyskupą (popiežių) be kurio leidimo buvo draudžiama skelbti šventuosius ir net piešti mirusįjį su aureole, statyti jo paveikslą altoriuje, spausdinti apie mirusiojo stubklus knygas ir panašiai. Neužligo 1662 m. Aleksandras VII (†1666) įsakė, kad formalios beatifikacijos turi prasidėti šv. Petro Bazilikoje, Romoje

Beatifikacijos ir kanonizacijos procesus dar plačiau išvystė popiežius Benediktas XIV (†1758) savo pagrindiniame veikalė "de Servorum Dei Beatificatione et Beatorum canonizatione". Tai yra paskutinis stambusis veikalas, kuriuo ir šiandien remiamasi. Vėliausi beatifikacijos nustatymai randasi Bažnyčios Kanonų Teisėje ir šv. Apeigų Kongregacijos nurodymuose.

Neinant į painius įstatymų klausimus, nors labai trumpai, verta kiekvienam susipažinti bent su svarbesniais beatifikacijos procesų punktais. Kanonizacija reiškia viešą Bažnyčios paskelbimą, apsaugotą neklaidingumu, kad palaimintasis yra įrašytas į šventųjų skaičių, jam paskirta šventės diena, ir visas pasaulis gali prašyti jo užtarymo pas Dievą. Beatifikacija reiškia, kada Bažnyčia išleidžia dekretą tik kai kuriam nors kraštui arba vietai, kur leidžiama Dievo tarną gerbti, kaip palaimintąjį. Trumpai sakant, kanonizacija apima visą pasaulį, o

beatifikacija tik tam tikrą ribotą vietą.

Beatifikacijos ir kanonizacijos procesas yra skirtingas kankiniams ir išpažintojams arba nekankiniams. Čia trumpai liesime tik išpažintųjų beatifikacijos procesą. Išpažintųjų beatifikacija yra pradama sekančiu būdu: mirus šventos atminties Dievo tarnui, yra išrenkamas postulatorius, kuris pradeda ir veda visas teisines bylas pirmiau su vyskupu, o vėliau su šv. Sostu. Bylai prasi-dėjus seka trys procesai prie tam reikalui tirti išrinkto tribunolo, sudaryto iš trijų teisėjų, notaro ir tikėjimo gynėjo. Pirmasis procesas vadinasi „Processus diligentiarum“, kuris surenka visus Dievo tarno raštus; antrasis procesas vadinasi informatyvinis, kuris tiria Dievo tarno šventumo ir stebuklų garsą. Per šį procesą yra kviečiami liudininkai, kurie po priesaika duoda visas jiems žinomas žinias apie Dievo tarną. Trečiasis procesas yra „de non cultu“, kuris tiria, ar popiežiaus Urbano VIII nuostatai buvo užlaikomi, būtent, ar Dievo tarnas neturėjo kokio nors be teisėto Bažnyčios leidimo garbinimo.

(Bus daugiau).

ATSPĖJAS VĖŽI ATRADIMAS

Kalifornijos mokslininkai padarė naują atradimą, kuris greitai parodo slaptąjį vėžį didžiojo daugumoj atsitikimų, kuomet dar galima jį išgydyti.

Apie tą atradimą buvo pranešta Am. Vėžio Tyrinėtojų Sąjungos suvažiavimui, įvykusiam Atlantic City, N. J.

Californijos Technokologijos Institute profesorius dr. A. J. Hagen Smith paėmė jaučio tulžies ir išskyrė vieną jos dalį. Ištraukė keletą lašų vėžiu sergančio ligonio kraujo ir sumaišė su ta dalimi tulžies. Mišinys pasidarė aiškiai permatomas, lyg būtų grynas vanduo.

Paskui tokiu būdu buvo tyrinėjami žmonės, apie kuriuos nežinota kas turi vėžį, o kas ne.

Jeigu žmogus buvo laisvas nuo vėžio, tai sumaišius truputį jo kraujo su ištrauktu iš jaučio tulžies, mišinys paprastai darėsi miglotas ir nepermatomas. Šitai mišinys ir nurodė vėžį.

Toliau paimta platesniems tyrimams tiksliai tie žmonės, kurių kraujo mišinys su tūties dalim buvo lengvai permatomas. Tai buvo nurodymas, kad jie serga vėžiu.

Ištyrus juos visais kitais būdais, surasta, jog 97 procentai tų žmonių tikrai yra vėžio ligoniai, nors patys to nežino.

TAIP AIŠKINA BOLŠEVIKINIS ŽODYNAS

Rytų Vokietijoje buvo išleistas „Svetimų žodžių žodynas“ (Volk-fremdwörterbuch), skirtas vietos žmonių naudojimui. Jis pilnai atitinka bolševikinį žodžių aiškinimą. Štai, kaip aiškina žodį „Vatikanas“. „Vatikanas, vyriškos gimnės žodis, centrinė Romos Katalikų Bažnyčios administracija; Popiežiaus (Katalikų Bažnyčios galvos) gyvenamoji vieta Romoje. Maža teokratinė valstybė, kuri visuomet pasižymėjo kaip tarptautinės reakcijos centras. Šiuo metu atsiduoda J. A. V. ir Anglijos imperialistinės politikos propagandai ir tarnauja kriminaliniams šios politikos troškimams, vedantiems į naują karą; nesutaikomas tautinių išsilaisvinimo sąjūdžių priešas, padėdas užkariautojams ir kolonizuotojams; be to, fašistų sąjungininkas, be paliovos kovojąs prieš Sovietų Sąjungą, liaudies demokratijas ir viso pasaulio pažangiųjų pajėgas“.

Žodyno įžangoje sakoma: „Aptarimai buvo sudaryti kiek galima trumpesni ir tikslesni, prisilaikant marksizmo-leninizmo mokslo pagrindų. Daugumas aptarimų yra paimta iš „Kratkij-Slovar Inostranych Slov“ (Trumpas svetimų žodžių žodynas, Maskva, 1951)...“ Iš to gali būti aišku, iš kur semiami išmintis turinti aptarti komunizmui nemalonus žodžius ne tik pačioje Sovietų Rusijoje, bet ir kitose pasaulio šalyse gyvenančių Kremliaus tarnų.

SMARKIAI PAAUGO ŽMONIŲ SKAIČIUS

Prancūzijos Statistikos Instituto žiniomis šiuo metu visame žemės rutulyje jau yra du milijardai 500 milijonų žmonių. Tai reiškia, kad nuo 1850 m. žmonių skaičius daugiau negu padvigubėjo, nes tuo metu buvo tik vienas milijardas ir 160 milijonų gyventojų. O per tris šimtmečius šis skaičius paaugo penkis kartus, būtent 1650 m. buvo skaičiuojama tik 500 milijonų gyventojų. Dabar kasmet priauga maždaug 30 milijonų žmonių.

ČIGONŲ KONGRESAS

Greitu laiku Ispanijoje, Sevilijos mieste, įvyks pirmasis tarptautinis katalikų čigonų kongresas. Kongresą rengia čigonai, priklaūs Kristaus, Sveikatos Saugotojų Brolijai, kurios vadovybė jau aplankė Sevilijos kardinolą P. Segurą ir išdėstė savo planus. Kongresas bus grynai religinio pobūdžio.

J. VENCKUS S. J.

GIMIMŲ PLANAVIMAS

MARGARET SANGER

Yra sakoma, kad, jeigu yra koks didelis triukšmingas fanatiškai vedamas idėjinis judėjimas, tai „cherchez la femme“ — jieškok moters ir tikrai ją ten atrasi. Gimimo kontrolės judėjimas tai pilnai patvirtina. Gimimų kontrolės didžiausias Amerikoje apaštalas buvo Margaret Sanger. Ji gimė 1883 m. rugšėjo 14 d. Corning'e, New Yorko valstybėje. Jos tėvas buvo Mykolas Hennesy Higgins. Pati Margarita savo tėvą taip aptaria: tai buvo „filosofas, maištininkas ir artistas“. Jis pats save vadina „non-conformist“ t. y. nesitaikąs prie jokios religijos, nors buvo krikščytas protestantų. Pati duktė jį dar vadina „freethinker“ t. y. laisvamaniu. Jos motina buvo Ona Purcell, katalikė, bet, ištekėjusi už laisvamanių vyro, nebeidavo į savo bažnyčią, nes bijojo vyro. Vietos parapijos kunigai darė pastangų ją atversti ir vaikus priraginti eiti į parapijos mokyklą, bet nei vienas, nei kitas dalykas nepasiekė pasiekti. Tėvas dirbo angelių ir šventųjų stovyklas katalikų kapams, bet kadangi jis labai didžiavosi, gyrėsi ir triukšmavo savo laisvamanybe ir tuo labai piktino katalikus, tai paskui jie nustojo duoti jam savo užsakymus. Jam pasitaikydavo tas pat, kas daugeliui menininkų įvyksta: „Šiandien viščiukas ant stalo, o rytoj tik plunksnos“. Kadangi vaikų buvo daug, — iš viso vienuolika, — tai vaikams ne lėlės rūpėjo, bet broliukai ir sesutės, kuriuos reikėjo saugoti. Ir tai saivime nėra bloga auklėjimo priemonė. Ir Margaritai reikėjo savo mažesnius broliukus ir sesutes ir

plauti, ir maitinti, ir linguoti. Paskui Margarita pradėjo eiti į mokyklą, kuri buvo už penkių mylių. Ji pati sako, kad dar tada vaiko šimtmetis nebuvo atėjęs: namuose ir mokykloje su vaikais labai griežtai buvo elgtasi, prie vyresniųjų nebuvo leista kalbėti be leidimo, mat, dar nebuvo „laisvo pasireiškimo“ dvasios, kada vaikas gali rėkti, šūkaukti, elgtis kaip indėnas ir daryti, ką tik nori ir namuose ir autobuse, nes reikia vaikui duoti gali-mybės pasireikšti, savo energiją išlieti, kad nesusidarytų neurozės ir kitoki kompleksai. Margarita sako, kad jos tėvas kovojęs už liberališką mokyklą, kuriose nebūtų jokių dogmų. Tėvas mėgęs whiskey ir „gerą whyskey, kuris atpalaiduojąs dvasią“. Jos krikščioniškas auklėjimas buvęs visiškai menkas, nors ji mėgusi Naująjį Testamentą, kuriame esą ir kilnių žmoniškų bruožų, bet nieko daugiau. Ji nemėgusi kryžiaus ir nemėgusi matyti Kristaus ant kryžiaus, jai buvo gaila, kad ji negalinti Jo nuo ten nuimti. Tėvas jai dažnai sakydavęs: „Mano vaikel, palik pasaulį gražesnį, nes tu jame gyvenai“.

Margarita apleido pradžios mokyklą, nes susipyko su mokytoja. Tėvai negalėjo jos perkalbėti, kad grįžtų atgal. Ji buvo pasiūsta į Claverack, N. Y. Ji sakosi ten praleidusi trejus laimingus metus. Ten ji sutikusi labai gerų ir gražių mergaičių. Jos svajonė buvusi būti tokia gražia, kaip ir jos mokslo draugės, nes ji save laikė negražia, tik turėjusi labai dideles ir gražias kasas, kuriomis labai didžiavosi žiūrėdama į veidrodį. Ji pradėjo rūpintis socialiniais klausimais ir pa-

ruošė rašinėlį: „Motery Teisės“. Žinoma, berniukai sužinoję iš jos labai juokėsi, piešė karikatūras: ji vyriškomis kelnėmis, su dideliu cigaru ir pan. Paskui ji pradėjo viešai kalbėti. Kad geriau savo kalbas galėtų paruošti, eidavo į kapus, kur balsiai ir su gestais kalbėdavo. Kapai — įdomūs klausytojai, ar ne tiesa? Margarita sakė, kad ji, kaip, tur būt, ir kiekviena mergaitė savo gyvenime, pradėjo svajoti tapti garsia artiste. Ji kreipėsi į atatinamą vietą. Tos įstaigos vedėjas atsiuntė jai lapą, kurį reikėjo užpildyti. Tarp kitų klausimų ji buvo paprašyta paduoti savo kojų, čiurnų, blauzdų, kelių ir šlaunų matavimus. Margaritai kraujas į veidą išsoko, ji sviedė tą lapą į kampą ir daugiau jo nebeėmė į rankas. Ji pasiryžo pasirinkti pašaukimą, kur reikia moters smegenų, o ne moters kojų.

Mokykloje ji parodė vadovavimo talentus į gerą pusę ir į blogą. Ji sakosi suorganizavusi vieną vėlyvą vakarą bendrabučio mergaites ir išvedus jas į kaimą, kur berniukai, tų mergaičių garbintojai, susirinkę laukė. Tai buvęs labai gražus šokių vakaras. Bet deja, ta nelemta mokyklos vadovybė įsimašio ten, kur mokiniai mažiausiai jos pageldauja. Direktorius ir mergaičių direktorė atėjo į „nusikalimo“ vietą ir pabaigė jaunų žmonių gražias valandas, o mergaites parsivedė į bendrabutį. Sekantį rytą Margarita buvo pašaukta į direktoriaus kabinetą. Nors ji neatsižymėjo bailumu, bet vis tik jos širdelė drebėjo. Bet direktorius taip protingai ir taip pedagogiškai ją pasikalbėjęs su ja pravedęs, kad niekados nei to direktoriaus nei to pasikalbėjimo neuzmiršusi. Tas pasikalbėjimas sukėlęs joje daugiau atsakingumo jausmo. Jis jos paklausęs, ar ji suprantanti, kad ji, būdama vadove,

sudariusi kitoms mergaitėms nemalonią padėtį, dėl kurios jos galinčios būti pašalintos net iš mokyklos. Ji, Margarita, galinti prie savo gabumų daug pakenkti, bet ir daug gero padaryti, jeigu ji norinti. Dabar nuo jos pareina, kokių kelių ji norinti eiti. Tuo viskas ir pasibaigė. Margarita pati sakosi, kad tas pasikalbėjimas į ją labai ir labai gerai paveikęs: nesukėlė toje mergaitėje, kuri iš prigimties buvo labai atkakli, nei tulžies, nei neapykantos, nei keršto jausmo. Margarita dar prisimena savo mokyklos romansus. Ji pastebėjusi berniukų tarpe ir gerų ir blogų. Ji atvirai pasisako, kad niekados kaip mergaitė nieko blogo nesutikusi daryti, — nors atsiradę berniukų gundytojui, — kas galėtų pakenkti jos būsimai laimingai moterystei.

Kadangi, kaip jau minėjome, iš jos artistiško pašaukimo nieko neišėjo, tai pabaigusi mokyklą, tapo pradžios mokyklos mokytoja. Ji sakosi, kad darbas buvęs sunkus. Vaikai buvę daugiausiai lenkiukai, vengriukai, italiukai, kurie beveik nieko angliškai nemokėję, tai nežinodami kaip susikalbėti. Taip bemo-kytojaujant, vieną kartą gavo laišką iš tėvo, kad mamytė labai serga ir kad ji turinti ją slaugyti. Margarita žinojo, kad jos motina turėjo džiūvą. Parvažiavo namo. Prisisikolino iš gydytojų visokių mediciniškų knygų, kad išmoktų geriau slaugyti. Motina pradėjo eiti blogyn. Vieną dieną motina prašo, kad vyras ten nueitų, vienas vaikas vienur, kitas kitur, o pati Margarita važiuotų kokiū tai reikalui į Buffalo. Ir taip atsitiko, kad motina beveik viena ir mirė. Paskui suprato, kad motina nenorėjusi savo namiškiams palikti mirstančios motinos vaizdą, tur būt, kad daug neverkėtų ir ne-kentėtų. Motina mirė, ją palaidojo. Be motinos vaikams pasidarė nuo-

body namuose, juo labiau su tokiu keistuoliu tėvu, kuris nemokėjo vaikų prie savęs pritraukti. Vieną kartą Margarita paprašė tėvo, kad leistų su sesere eiti į koncertą. Tėvas išleido su sąlyga, kad dešimtą valandą vakaro bus namie. Nors jos ir labai stengusios būti laiku, bet taip įvykę, kad tris minutes po dešimtos priėjusios prie durų. Žiūri, kad viskas namuose tamsu, durys užrakintos. Eina prie vieno durų, prie kitų, prie langų, visur beldžiasi, niekas neatidaro. Pagaliau tėvas atsikėlė, pradarė duris, paėmė už rankos vieną dukterį, tardamas: „Šitas niekšingas pasielgimas yra ne tavo kaltė, eikšen“, o Margarita pasiliko lauke. Mergaitė jautėsi taip įžeista, kad ji ištarė ant savo tėvo tą baisų žodį „monster“ ir pradingo nakties tamsumoje. Tėsa, tėvas, kiek pabuvęs, išėjo jos išleisti, bet nerado. Kelios dienos praėjo, kol namiškiai galėjo priprašyti ją grįžti namo. Namuose nebuvo jauku, tėvas buvo paskendęs savo bedieviškose knygose, o mergaitė — romansuose.

Margarita pagalvojo, kad gera būtų pasirinkti kokią profesiją, kuri daugiau atitiktų jos dvasiai. Ji jau daug žinojo apie mediciną iš knygų, beslaugydama savo motiną. Ji sumanė tapti slaugė ir įstojo į ligoninę mokyti. Ligonijų slaugymas jai patiko. Jai, kaip slaugė, buvo leista dalyvauti prie moterų gimdymų, kas jai padaręs labai didelį įspūdį. Dienos bėgo, darbas tęsėsi, kol vieną dieną jos kelią pastojau jaunas vyras. Amuro vilyčia pervėrė abiejų širdis, ir to pasekmė buvo, kad kilo, kaip Shakespeare'as sako: „Love at first sight“. Tas jaunas vyriškis buvo William Sanger, architektas ir artistas. Vestuvės įvyko 1900 m.

(Bus daugiau)

„REIKŠMINGAS PAMINKLAS SPAUDOS ATGAVIMO SUKAKČIAI“

Šių metų gegužės mėn. 7 d. sukanka 50 metų, kai Didžioji Lietuva atgavo spaudą. Kelyje Lietuvos nepriklausomybę tai buvo vienas didžiausių laimėjimų, kuris buvo pareikalavęs 40-ties metų pavojingų įtemptų pastangų, kurias Vaidantas pavadino kova dėl kultūros. Ši lietuvių kova dėl savos spaudos yra vienintelis šitokios rūšies reiškinys pasaulio tautų gyvenime. Todėl suprantama, kad jis šiais metais bus įvairiai minimas gausių lietuvių organizacijų laisvame pasaulyje.

Tačiau šio svarbaus įvykio minėjimas neturi pasibaigti žodžiais, nes tėvynėje pasilikusieji tautiečiai dėl mūsų kultūros tebekovoja žymiai sunkesnėse aplinkybėse negu spaudos draudimo metu. Todėl mes, laisvųjų gyvenantieji, turime atlikti bent vieną bendrą žymų darbą, kuris būtų vertas tiek knygnešiu, tiek šių dienų nežinomų kovotojų pastangų ir aukų. Mes manome, kad tokiu bendru darbu turėtų būti Vasario 16 Gimnazijos namų galutinis išpirkimas, jos patalpų praplėtimas bei įrengimas su reikalingomis mokslo priemonėmis, kad gimnazija tautų pavyzdingu nuosavos kultūros židiniu, kur gerų mokytojų vadovybėje galėtų bręsti jaunos lietuviškos sielos — būsimieji kovotojai dėl lietuviškos kultūros ir Lietuvos laisvės. Šitas židinys yra reikalingas ne vien vidurinio mokslo jaunimui. Vasaros atostogų metu, kai gimnazija nedirba, čia galėtų atostogauti lietuvių mokytojų prižiūrimi pradžios mokyklų lietuvių moksleiviai, kuriems, išbarstytiems po Vokietiją, gresia pavojus nutausti. Kalėdų ar Velykų atostogomis čia galėtų susirinkti lietuvių studentai, studijuoją įvairiuose Europos universitetuose, savo studijų dienomis atlikti pasitarimus lietuvių kultūros klausimais.

Turėdami prieš akis šiuos reikalus ir minimos sukakties svarbą, pasiryžom kreiptis į visus lietuvius laisvajame pasaulyje, prašydami ir ragindami lietuvių organizacijas paskelbti bei prarasti vėlavimą Vasario 16 Gimnazijos namų fondui ir jos pedagoginiams reikalams. Žinome ir suprantame, kad yra ir kitų kultūrinių sumanymų, kuriuos reikia palaikyti. Bet juos visus iš karto remiant, nė vieno negalima tinkamai patenkinti ir ant kojų pastatyti.

ti. Norėdami, kad lietuvių kultūros bei švietimo rėmimas taptų planingas, mes siūlome tą darbą pradėti nuo pilnos visiems lietuviams skirtos gimnazijos, kuri šiais sukaktuviniiais metais turi išpirkti savo namus galutinai. Šiam ir kitiems augščiau suminėtiems tikslams pirmiausia ir reikėtų skirti žymią dalį aukų nuo šių metų gegužės iki 1955 metų gegužės.

Kreipdamies į visus lietuvius, gerai atsimeiname, kad žymus skaičius asmenų yra nuoširdžiai supratę bent vienos lietuvių gimnazijos reikšmę ir jos rėmėjų būreliuose atlieka svarbų darbą — jie kas mėnesis sudeda aukų gimnazijai išlaikyti. Tačiau šitų tikrųjų gimnazijos ramsčių pastangomis turi ateiti į talką visi lietuvių patriotai ir visi tie, kurie yra išėję vieną ar kitą lietuvių mokyklą. Kadangi jos visos buvo išlaikomos čia lietuvių sudėtais mokesčiais, čia lietuvių aukomis, todėl ir tų įvairių lietuvių mokyklų buvę auklėtiniai turėtų labiau pajusti pareigą negu kiti prisidėti prie lietuvių švietimo. Šitaip bendromis pastangomis ir aukomis turi būti sukurtos sąlygos neturtingiems, geriems ir gabiems lietuvių jaunuoliams ir jaunuolėms mokytis ir bręsti lietuvių kultūrai ir Lietuvai. O tokio lietuviško jaunimo gražus ir didelis būrys kaip tik yra sutelktas Vasario 16 Gimnazijoje (Hüttenfeld b. Lampertheim, Vokietija).

Mes tikime, kad iš šių trumpų žodžių visi lietuvių supras gyvą reikalą turėti bent vieną šitokią nuosavą kultūros židinį Europoje, atsimindami, kad kitų tautų išieviai ir tremtiniai jų čia turi daugiau. Šitą židinį savo jaunimui mes turime galutinai įrengti šiemet, kad, minėdami 50-ties metų spaudos atgavimo sukaktį, galėtume grynai sąžine ištartį knygnešio ir partizano vardus.

pas.: S. Antanaitis, inž. J. Augustaitis, O. Bačkienė, M. Bajorinas, kun. Dr. V. Balčiūnas, prof. J. Baltrušaitis, T. A. Bernatoniš, J. Glemža, A. Griniuvienė, prof. Dr. Z. Ivinskis, kun. A. Keleris, Dr. V. Literakis, S. Lozoraitis, Dr. A. Maceina, arch. J. Pajaujis, Pr. Zundė, prof. S. Žymantas.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

1. Jurgis Jankus, **NAMAS GEROJE GATVĖJE**. Aplaną piešė Albinas Bielskis. Išleido VENTA 1954 m. Tai mūsų žinomojo rašytojo labai intriguojanti apsaką, kurią, pradėjęs skaityti, nemesi, kol nepasieksi pabaigos.

2. Paulius Jurkus, **PAVASARIS PRIE VARDUVOS**. Iliustravo dail. Romas Viesulas. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas Chicagoje, 1954 m. Supažindinimui su šios knygos legendomis duodame vieną trumpą legendą šiame „Laiko“ numeryje.

3. Ljudas Zeikus, **LAIPTAI Į TOLUMAS**, romanas. Viršelis prof. A. Galdiko. 1954 m. Pusiau realus, pusiau fantastinis, bet labai įdomus romanas, vertas perskaityti kiekvienam lietuvišką knygą mėgstančiam skaitytojui.

4. MŪŠŲ VYTIS, Skautų vadų vadovų ir akademikų laikraštis, Nr. 3 (59), Gegužė — Birželis, 1954 m. Red. Br. Kviklys.

5. **KOLUMBIJOS LIETUVIS**, Kolumbijos Lietuvių Katalikiškai Tautinės Minties Leidinys, Nr. 11. Sausis — Kovas, 1954 m. Ats. red. kun. Mykolas M. Tamošiūnas.

6. **SANTARVĖ**, Rezistencinis Visuomeninių ir Kultūros Reikalų žurnalas, Nr. 6 (17). Birželis, 1954 m. Redaguoja redakcinis sambūris. Vyr. red. F. Neveravičius. Leidžiama Anglijoje.

TEMPERLEY

ISEIVIŲ DIENOS MINEJIMAS

ARLB Temperley Apylinkė rengia Iseivių Dienos minėjimą, kuris įvyks liepos 25 d. 17 val., sekmadienį, p. p. Repečkų namuose, c. Avellaneda 1001. Temperley.

Visi kviečiami dalyvauti. Valdyba.

GAVO PENSIJĄ

Petras Čenkus, ilgametis alinės „Bieckert“ stalius — tonelero, nuo liepos 15 d. pradėjo gauti pensiją. Šis mūsų tautietis yra gerai įsigyvenęs: turi dvejus mūrinius namus Llavallol miestelyje. Pažymėtina, kad už gerą darbą alinės „Bieckert“ administracija, atėjęs laikui išeiti pensijon, p. čenkui siūlė padaryti sutartį dar penkiems metams, pridedant 50% atlyginimo. — K.

DARO PAŽANGĄ

Jurgis Kabašinskas, prieš ketvirtį šimto metų atvykęs Argentinon, tuoj gavo darbą geležinkelių bendrovėje F. C. Sud. Sumanus ir energingas p. Kabašinskas neleidžia laiko veltui, bet ėmėsi rūpintis geresniu įsigyvenimu. Temperley mieste greit nusipirko žemės sklypą ir pasistatė namelius, už kuriuos išsimokėjo, mokėdamas ratomis. Turėdamas gerą pastovų darbą, jis susitaupe ir baigė statyti moderniškus mūrinius namus, kurie galės būti pavyzdžiu kitiems tautiečiams. — K.

SERGA

Jau antra savaitė serga ir guli lovoje „Laiko“ skaitytoja mūsų tautietė p. Antanina Veselauškaitė Grišauskienė, gyvenanti Llavallol miestelyje. Linkime greitai pasveikti. K.

RUOSIA VERMUTĄ

S. L. A. Aštuntas skyrius rengia susipažinimo vermutą. Vermutas įvyks 1954 m. rugpjūčio 1 d. 16 val., sekmadienį, p. p. Leimontų namuose, c. Santo Tomas 245, Temperley. Bilietai į vermutą 2,50 pesų. Bus taip pat įvairumų.

Privažiuoti galima traukiniu ir autobusais (kolektyvais) „San Vicente“ ir Nr. 60, einančiu iš N. Pompeya.

Visus maloniai kviečiame dalyvauti.

S. L. A. S. sk. Valdyba: pirm. J. Stasiulevičius, sekr. N. Leimontaitė.

* Vladas Giedraitis, „Aušros“ choro valdybos pirmininkas, susižeidė akį. Linkime greitai pasveikti.

BERISSO

Emilija Saladžiūtė

Teofilis Slapšys

SUKURĖ ŠEIMOS ŽIDINĮ

Birželio 26 d. vietos parapijos bažnyčioje kleb. kun. Chocarro palaimino Emilijos Saladžiūtės ir Teofilio Slapšio moterystę. Jaunavedžiai savo giminėms ir kaimynams vestuvių pietus surengė p. p. Gasiūnų namuose. Vaisėsi prie gausiai apkrautų stalų dalyvavo apie 30 šeimų ir pavienių svečių. Po trumpo pertraukos šeimininkės neleidė

svečiams išsiskirstyti, bet pakvietė vakarienės. Svečiai linksmynosi, skambant lietuviškomis dainoms, iki vėlaus vakaro. Jaunavedžiai susilaukė daug vertingų dovanų, daug sveikinimų ir linkėjimų ateities gyvenimui. Jaunieji po vestuvių persikėlė į naują butą. Linkime, kad Aukščiausias laimintų naują lietuvišką šeimą. S. D.

ROSARIO

AUKOS JONINIŲ PROGA

Jonas Kiaušas, gavęs atitinkamus įgaliojimus, rinko aukas tarp savo tautiečių Joninių proga. Surinktos aukos yra įteiktos sv. Kazimiero parapijos vadovui kun. Jonui J. Jakaičiui MIC. Aukojo sekantieji asmenys: Po \$ 10: O. Aidukienė, M. Sergiūnienė, Br. Švarlienė, Marija N., K. Šapalas, E. Makušienė, T. Plepys, L. Liegus ir K. Tičionienė. Po \$ 5: M. Seniūnienė, V. Palaikienė, M. Palaikienė, O. Rudienė, B. Kaušpadas, J. Drevinskas, M. Lukošienė, S. Pšibiliauskas, B. Andriejauskas, E. Užkuryš, A. Staškevičius, J. Jasenevičius, K. Zaukas, H. Voras, O. Papečkienė, J. Liutkevičius, F. Tumonis, S. Petruškevičius, S. Stašauskas. Po \$ 3: V. Zapsenis, E. Saračinskis. \$ 1: J. Siminis. Iš viso surinkta \$ 194.—

* Pas Jurgį ir Oną Liutkevičius liepos 9 d. buvo šeimyninis asado. Dalyvavo gražus būrys žmonių ir ta proga atšventė Argentinijos tautinę šventę.

TOBULA BEZDŽYNIŲ

Vieną šeštadienio popietę viena Londono gyventoja užsuko į Londono zoologijos sodą. Tenai bevaikščiudama žvilktelėjo į didžiųjų gorilų narvą ir sušuko:

— Dangau, tenai sėdi mano pusbroli!

Ši londonietė visiškai neapsiriko, nes tarp gorilos Guy ir šimpanzės Dick sėdėjo 24 metų amžiaus veterinarijos studentas Hugh Mullusk vaizduodamas „tobuliausią bezdžionių rasę“.

Pulkiai išaugęs vyras su raudona barzda traukė visus zoologijos sodo lankytojus. Ant jo narvo buvo parašas: „Homo Sapiens — protaujantis žmogus“!

Jis buvo apsirengęs pačiu moderniausiu kostiumu. Narve stovėjo kareiviškas stalas, kėdė ir lova, po kuria matėsi moteriški batukai. Narvo sienos buvo nukabinėtos mergaičių fotografijomis. Jis žaidė žaislais, kurie valdavo atominę bombą, televizijos aparatus ir panašiai. Narvo sienose buvo vielos,

BUENOS AIRES

* P. E. Andriejauskienė iš Rosario buvo atvykusi į Buenos Aires aplankyti savo dukters ir žento Sigitos ir Stasio Jaspelskių bei savo naujagimės anūkės.

A. a. Jonas Meškauskas, miręs š. m. birželio 25 d. (žiūr. aprašymą pr. „Laiko“ nr.).

* Albinutė E. Kazlauskaitė, sv. Cecilijos choro narė ir gabi vaidintoja, savo draugių ir draugų tarpe liepos 9 d. šventė gimimo dieną. Ta proga jos tėveliai surengė jaukią šeimynišką vakarienę.

* Pijus Sakalauskas liepos 16 d. savųjų tarpe atšventė savo 49 metų amžiaus sukaktį.

* Genovaitė Pratasėvičiūtė savo tėvų namuose, V. Paternal, liepos 10 d. šventė gimimo dieną. Jaukią vakarienių buvo nemažas būrys lietuviško jaunimo.

* Pram. J. Čekanauskas, pasinaudodamas vaikų žiemos atostogomis, su visa šeima buvo išvykęs į Kordobos kalnus.

ŠEIMOSE

* Nelida Krivickaitė liepos 24 d. susižieduoja su vietiniu savo sužadėtinu.

* Danutė Laukaitytė liepos 25 d. susižieduoja su Alfredo Gonzalez.

* Joana Matusevičiūtė ir Česlovas Stankūnavičius liepos 10 d. susižiedavo. Gražios sužadėtuvių vaisės, dalyvaujant dideliame būriui jaunųjų draugų, buvo p. p. Matusevičių namuose, Buenos Aires.

SERGA

* Antanas Matulionis, uolus lietuviškos katalikiškos visuomenės darbuotojas, buvo sunkokai susirgęs. Gydytojų ir žmonos prižiūrimas baigia sveikti savo namuose.

* Mykolas Stacevičius buvo susirgęs. Žmonos prižiūrimas gydysis namuose ir jau gerokai sustiprėjo.

HURLINGHAM

PAMALDOS LIETUVIAMS

Hurlingham ir jo apylinkių lietuviams pamaldos bus kiekvieno mėnesio antrąjį sekmadienį, 9 val., švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje, Cavour 1640, Hurlingham. Pereitios pamaldos buvo liepos 11 d., kurias atlikė ir pasakė pamokslą kun. A. Kleiva, MIC. Pietūs buvo pas p. Židelį. Daug iš argentiniečių klausėsi mūsų lietuviškų giesmių, kurioms vadovavo mažasis muzikas Albertas Dominas.

Sekandios pamaldos bus rugpjūčio 8 d., 9 val.

Linkime Hurlingham ir jo apylinkių lietuviams gausiai lankyti pamaldose ir garsinti Lietuvos vardą argentiniečių tarpe.

* Viktoras Diminskis, ARLB Hurlingham Apylinkės pirmininkas, išlaikė reikiamus egzaminus ir pradėjo dirbti alaus daryklos „Buenos Aires“ raštinėje kaip tarnautojas.

A. + A.

MŪSŲ MIRUSIEJI

MIRĖ V. JAKIMAVIČIENĖ

Vincanta Širvytė Jakimavičienė liepos 9 d. atsiskyrė su šiuo pasauliu. Velionė buvo gimusi 1905 m. vasario 5 d. Bušiškių km., Kriaunių par., Rokiškio apskr. 1927 m. balandžio 17 d. pasiekė Argentinos krantus. Sekančiais metais liepos 15 d. ištekėjo už Antano Jakimavičiaus, su kuriuo susilaukė dviejų sūnų Juliano ir Alberto. Su savo šeima gyveno nuosavuose namuose, Condarco 225, Wilde. Su religinėmis apeigomis palaidota Sarandī kapinėse. Dideliame nuliūdime paliko vyrą Antaną Jakimavičių, sūnus Ju-

lij, 20 metų, ir Albertą, 11 metų, dvi seseris — Jadvygą Valantiniene ir Veroniką Maslauskienę, švogerį Julijų Valantiną, pusseserę Karoliną Širvytę su vyru ir pusbrolių Joną Širvytį. Pamaldos už velionės vėlę bus Aušros Vartų bažnyčioje rugpjūčio 8 d. 11,30 val.

AUKOS LAIDOTUVĖMS

Mirus a. a. Vincantai Širvytei Jakimavičienei, jos laidotuvėms ir likusiems šeimos nariams aukojo: Po § 100: J. Sabaliauskas ir V. Matulevičius. Po § 50: I. Kazlauskas ir O. Jukna. Po § 40: A. Barkauskas ir V. Padeiga. § 30: J. Širvytis. Po § 20: Pr. Grebauskas, J. Matusas, M. Chomy, Glazauskas, J. Simanavičius ir St. Koreiva. § 15: A. Levanačiūsis. Po § 10: St. Vaicekauskas, J. Volka, P. Latonas, A. Čipinys, V. Strankauskas, St. Griška, J. Propiestis, J. Kaušila, P. Sinuk, J. R. Fernandez, V. Zampa, J. Ivarauskas, A. Rpodan, B. Machevičius, A. Scotto, Branubilla, A. Kondrotas ir E. Samuchovas. Iš viso surinkta § 725.—

PALAI DOTAS A. LIAUDANSKAS

Liepos 6 d. mirė San Isidro mieste Antanas Liaudanskas. Velionis buvo gimęs 1890 m. birželio 9 d. Sapiškių par., Kauno apskr. Lietuvoje buvo išmokęs vargonininku ir ilgesnį laiką vargonininkavo Šešulių ir Kurklių bažnyčiose. Tėvynėje buvo sukūręs šeimą. 1930 m. atvyko į Argentiną ir visą laiką ėjo vargonininko bei zakristijono pareigas San Isidro parapijos bažnyčioje. Nuo 1953 m. sausio 1 d. buvo išėjęs į pensiją. Iš tremties 1947 m. atsikvietė sūnų Alfonsą, o iš žmonos ir dviejų dukterų, likusių Lietuvoje, dar neseniai buvo gavęs laiską. Bet neilgai teko džiaugtis savo sūnumi ir žiniomis iš likusios šeimos. Jam teko skirtis su šiuo pasauliu. Su religinėmis iškilėmis liepos 7 d. buvo palaidotas San Isidro Accion Catolica kapinėse.

STAIGIAI MIRĖ M. JANUŠIENĖ

Liepos 10 d. staigiai su šiuo pasauliu ir savo šeima atsiskyrė Marijona Kulnytė Janušienė. Velionė buvo gimusi 1905 m. spalio 17 d.

Dargaičių km., Gruzdžių valsė., Šiaulių apskr. Argentinon atvyko 1930 m. 1932 m. liepos 22 d. sukūrė šeimą su J. Jonušu. Gyveno Cochabamba 1811-17, Villa Maderos, kur jos vyras turi nuosavą kėdžių fabriką. Palaidota liepos 11 d. San Justo kapinėse. Dideliame nuliūdime paliko vyrą Joną Janušį, dukterį Oną ir pusseserę Joaną Balčiūnaitę Lebedinskiene.

Iškilmingos gedulo šv. Mišios bus Aušros Vartų bažnyčioje rugpjūčio 14 d., 10,15 val. ir antros — spalio 16 d. 10 val. Į pamaldas pasimelsti už velionės vėlę visus gimines ir pažįstamus kviečia vyras Jonas Janušis ir duktė Ona.

A. A. ANTANAS ŪSAS

Liepos 7 d. mirė Antanas Ūsas, gyvenęs savo namuose Comodoro Rivadavia 5840, Wilde. Velionis buvo gimęs 1894 m. gegužės 28 d. Paveznikų km., Kapčiamiesčio valsė. Alytaus apskr. Palaidotas liepos 8 d. Sarandī kapinėse. Nuliūdę liko žmona Argentinijoje ir Lietuvoje duktė Birutė Monika ir sūnus Balys Petras bei trys broliai.

* Angela Cibulskaitė, 16 metų, su savo tėvais gyvenusi c. Lincoln 1730, San Martin, mirė liepos 11 d. Palaidota liepos 12 d.

* Mykolas Žalinskaskas staigiai mirė birželio 5 d. Gyveno Villa Diamante. Palaidotas Sarandī kapinėse.

MONTEVIDEO

Didžiai Gerb. P. Redaktoriau,

Nuolankiai prašau neatsisakyti patalpinti savo laikraštį mano pareiškima.

1947 m. pradžioj mane kreipėsi viena moteriškė Leviškienė prašydama pasirašyti po peticija, neva tam, kad būtų atpigtas gyvenimas Urugvajuje. Nemanymas nieko blogo, pasirašiau Dabar tik man paaiškėjo, kad tai buvo lietuvių komunistų pinklės, todėl dabar savo parašą atšaukiu ir smerkiu juos už apgavimą.

Su aukšta pagarba

Gregorius Gechtas.

Montevideo, 1954. VI. 29 d.

STATYBOS DARBOVIETEMS

Llavallol, Ituzaingo ir San Miguel reikalinga

- 1. Statybos dešimtininkai, (Capataz)
2. Mūrinkai,
3. Daihidės,
4. Stogdengiai ir kiti statybos darbininkai.

Kriepitis MILS Constructora Salta 596. T. E. 38-0042

INŽ. ANATOLIUS DIČIUS

Catamarca 126 Quilmes FCNGR

FABRIKAMS IR GYVENAMIEMS NAMAMS

Paruošia planus ir vykdo įrengimo darbus.

- * CENTRALINIS A'ŠILDYMAS (garo, vandens ar oro),
* SANITARINIAI ĮRENGIMAI, VANDENS SIURBLIAI,
* SKYSTOJO KURO IR GAZO DEGINTUVŲ INSTALIACIJOS
* VENTILIACIJA BEI DULKIŲ IŠTRAUKIMO SISTEMOS.

LIETUVIAMS 20% NUOLAIDA

su moderniu — elektrišku kopplektu, fotografuojant sužiedotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius ir parengimus. Organizacijų veiklos nuotraukos spaudai — Veltui. Visi foto darbai ir filmų pardavimas.

L. Kančausko FOTO „REPORTER“

c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią) T. E. 20-9027 nuo 16 iki 20 val.

LIETUVIŲ SALĖJE, Brasil 835, Avellaneda, KAS SEKMADIENĮ 2 ir 7 val PO PIET RODOMOS

IDOMIOS IR AKTUALIOS FILMOS

Vaikams ir suaugusiems.

Vaikams — \$ 1,—. Suaugusiems — \$ 2,—.

ALBERTO E. TIMINSKAS

COCHERIA „M I T R E“

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.

B. Rivadavia 718 T. E. 22-2045 Piñeyro

STATYBOS BENDROVĖ

M I L S

ARCHIT. M. IAKINI ir INŽ. L. STAŠAITIS Salta 596, Cap. T. E. 38-0042

Atlieka visų rūšių statybas k. a.: gyv. namų, industrijos patalpų ir kitas.

Stato gyv. namus pagal planą "Eva Peron" ir kitas ipotekines institucijas ir paruošia visą dokumentaciją mirtoms paskoloms gauti.

Paruošia visų rūšių statybinius projektus, planus ir skaičiavimus.

Perka ir parduoda įvairius statybinius sklypus.

Jeigu Tamsta galvoji statytis, pirmiausiai pasitark su mumis; techniškus patarimus duodame veltui.

Visais statybos reikalais kreiptis:

STATYBOS BENDROVĖ M I L S

Salta 596, Bs. As. T. E. 38-0042, darbo valandomis

KUR SUSITIKSIME SU PAŽĪSTAM AIS ?

KAVINĖJE „K A U N A S“

Šeštadieniais ir sekmadieniais galima gauti šaltų užkandžių. Kitomis dienomis duodami įvairūs užkandžiai. Paruošiama vakarienė vestuvėms, jaunavedžių išleistuvėms ir kitiems subuvimams iki 200 žmonių.

Sav. P. Vaitkevičius.

Brasil 800

4 de Junio

SKUBLAI PARSIDUODA

didelis ir patogus namas Kordobos kalnuose prie pat asfaltuotos gatvės. Duodami dideli palengvinimai. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į Juozą Kondratą, c. Parana 1724, Olivos.

ORKESTRAS "AMERIKA"

Groja vestuvėse, vakaruose šokiuose ir įvairiuose subvimuose. Lietuviams daroma nuolaida.

Direktorius

ALGIS JARAMINAS Carupa 1301 (Ruta 197) Tigre

FIAMBREIRA ALEMANA

Mercado "Casal"

Yra visokių rūšių šaltos mėsos užkandžiams ir įvairioms progoms.

Sav. EDUARDO LUCZYNSKI Perú 1840 — Avellaneda

HORACIO CZOP

KIBIRŲ FABRIKAS (Baltes y Canastos)

partojamų prie statybos ir priešgaisriniam smėliui.

ISLETA 3317, Valentin Alsina T. E. 20-9790

Pigiai parduodamas ŽEMĖS SKLYPAS

esantis 6 — 7 gatvių kampe, Villa Sastre, Temperley. Yra vanduo, šviesa ir randasi netoli nuo kolektyvo. Teirautis "Laiko" redakc. ar administracijoj.

* HORACIO E. CZOP fotografuoja vestuvių, gimtadienio, sužiedotuvių, krikšto ir įvairių švenčių progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de

* OPTIKAS V. RASIČNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

KRAUTUVĖ „NARUSIS“

Maisto produktai, gėrimai ir smulkios prekės; c. Unanne 6360, Villa Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

NAUJA RŪBŲ VLYKLA

A. G. Kevėžos,

c. Humberto I 2319, 4 de Junio (1 kvadra nuo liet. bažnyčios). Darbas atliekamas sąžiningai, kainos — ekonomiškos. Savi pas savuosius!

* „LIETUVA“ Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33-9584.

* „PENSION LITUANA“, sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik \$ 19,—

* CONDOR HOTEL, Villa Rumipal, frente al Bañeario del Embalse del Río III (Sierras de Córdoba). Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik \$ 19,—

RADIO TECHNIKAS V. RAMANAUSKAS mokslus baigęs JAV-bėse. Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui. POLA 289, Buenos Aires T. E. 64-4154

* Moderniškų BALDŲ ir SOFŲ Fabrikas SAV. E. JUOZAS LISIAUSKAS Pilcomayo 2323 (aukšt. Brasil 1000) 4 de Junio

„LAIKO“ SPAUSTUVĖ pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvių pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus. Kreiptis: Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires. T. E. 20-9027

Imprenta de "L A I K A S" Mendoza 2280 * Avellaneda

ČIUVINIŲ IR UŽUOLAUDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ

Parduodama medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.

Kainos prieinamos

Sav. Antanas Salčiūnas

Juan B. Alberdi 925-31.

T. E. 60-2784.

* PARDUODAMAS labai geromis sąlygomis sklypas 13x28 m su nameliu Av. Marcos Avellaneda y Laubet, Lanus Oeste. Teirautis pas A. Preikšą, Humberto I 2370, 4 de Junio.

SVARBESNIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

* Montevideo Liet. Kat.

RADIO PUSVALANDIS

yra kiekvieną sekmadienį 8,30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

VIEŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

* ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO Lietuviškas restoranas su Lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* „ŽEMAITIJA“. Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokal.

* MOTERŲ GROŽIO SALONAS IR KIRPYKLA „HENRY“. Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: Leandro N. Alem, 818, Banfield.

JUOZO ŠNIPO BATŲ DIRBTUVĖ ir Cigarečių Parduotuvė: Cabillo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni batai.

MAX GRIGA

RADIO TECHNIKAS

Daro ir taiso radio aparatus. Paima ir pristato į namus pagal susitarimą, c. Japón 1687, Cerro, Montevideo.

* MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ Sav. Mikellonis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

LAIKRODŽIUS, ŽIEDUS IR KITOKIAS BRANGENYBES

talsau ir parduodu naujus.

NIKODEMAS LEIPUS

Cangallo 192, Temperley,

T. E. 243-4702

Buenos Aires Avellaneda

RUOŠKIMĖS DIDELEM PRIMICIJOM!

Neseniai priėmusiam kunigystės šventimus marijonui kun. Vytautui Palubinskiui Lietuvių Parapija Avellanedoje rugpjūčio 15 d. ruošia dideles Primicijas. Naujasis kunigas parvyksta iš Romos. Iškilmingos pamaldos bus rugpjūčio 15 d., 10,30 val. Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje. Maloniai kviečiame šv. Cecilijos chorą, skautus, „Birutės“ jaunųjų sambūrį, Gyvojo Rožančiaus, „Birutės“ bei kitas Organizacijas ir Draugijas prisidėti prie šios šventės surengimo.

Po iškilmingų naujojo kunigo atlaikytų Mišnių bus jo garbei iškilmingi pietūs primicijanto mokslo išlaidoms padengti. Todėl maloniai kviečiame visus lietuvius atsilankyti ne tik į iškilmingas pamaldas, bet taip pat ir į vaišes, nes tuo būdu prisidėsime prie naujojo kunigo palaikymo bei tolimesnių jo studijų. Bilietus į vaišes reikia įsigyti iš anksto, iki rugpjūčio 9 d. Bilietų kaina: suaugusiems 25 peza, vaikams — 10 pezu. Juos galima gauti Lietuvių Parapijos raštinėje, Mendoza 2280, Avellaneda, T. E. 20-9027. Dėl smulkesnių paaiškinimų kreiptis į kun. A. Kleivą MIC tuo pat adresu.

ISPŪDINGA RADIO VALANDELĖS ŠVENTĖ

Pereitą sekmadienį, liepos 18 d. Lietuvių Salėje, Radijo Valandėlė „Lietuvos Aidai“ atšventė savo 7 metų veikimo sukaktuves. Tai buvo ne tik graži programa, bet taip pat atsilankė apie 40 svečių net iš Berisso pasveikinti ir paremti Liet. Radio Valandėlę. Minėjimą pradėjo Radijo Valandėlės vedėjas p. Z. Juknevičius, kuris priminė sunkias darbo sąlygas, padėjo visiems Radijo Valandėlės rėmėjams, prašydamas tautiečių ir toliau remti gražų kultūrinį darbą. Savo kalboje išskėlė didelius nuopelnus Radijo Valandėlės klestėjimui šv. Cecilijos choro vedėjas p. V. Rimavičius, p. K. Misiūno ir kitų. P. Misiūno už didelį pasiūlymą buvo įteikta graži lietuviška pinigė.

Programoje dalyvavo „Birutės“ jaunųjų sambūrio akordeonistas p. R. Runimas, kuris puikiai pagrojo keletą dalykėlių, tarp kurių buvo ir jo paties sukurtų gražių kūrinių. Pirmą kartą Lietuvių Salėje pasirodė gabi pianistė, pramonininkų ir Prekybininkų Sąjungos pirmininko J. Čikšto vyresnioji duktė Eugenija. Ji meniškai paskambino keletą klasišnių kūrinių. Jos skambinimą palydėjo smarkūs publikos plojimai. Programoje dalyvavo ir svečias iš Hurlinghamo, 10 metų amžiaus pianistas ir dainininkas Albertas Dominas. Pažymėtina, kad jis dažnai dainuoja pritardamas pianu per radijo „Excelsior“. Po to sekė linksma, gražiai suvaidinta komedija, „Tai galva“. Vaidino pats režisierius p. Z. Juknevičius ir p. A. Kazlauskaitė. Žiūrovai buvo pralinksminami gražiu, iš gyvenimo paimtu

vaizdeliu. Radijo Valandėlę sveikino ARLB CV pirmininkas p. I. Padvalskis, Berisso „Mindaugo“ Draugijos vardu p. Vincas Stundžia, įteikdamas virš 900 pesų auką. Tėvų Marijonų ir Lietuvių Parapijos vardu kun. dr. P. Brazys MIC, „Nemuno“ Draugija įteikė Radijo Valandėlei 100 pesų. Jaunosios choro dainuotojos, vadovaujant muzikui V. Rymavičiui padainavo keletą lietuviškų dainelių. Joms prianu pritarė p. L. Martinėnaitė. Šv. Cecilijos chore dalyvauja keletas mergaičių ir iš „Birutės“ jaunųjų sambūrio, kaip Marytė A. Čikštaitė, Z. Vanagaitė, N. Girdauskaitė ir kitos. Gražu, kad tas choras auga, apimdamas mūsų Argentinoje gimusių lietuviškąjį jaunimą.

Publika, išgirdusi gražias ir meniškai išpildomas lietuviškas dainas jautėsi kaip Lietuvoje ir buvo dėkinga jaunosios dainininkėms, jų vadovui p. V. Rymavičiui ir visai Radijo Valandėlės vadovybei už gražią ir kultūringą šventę. Į šią šventę atsilankė labai daug jaunimo ne tik iš Buenos Aires ir Avellanedos, bet taip pat iš Berisso, Temperley ir kitų lietuviškų kolonijų. Po įspūdingos programos sekė vaišės ir šokiai.

Linkime Radijo Valandėlei ir toliau garsinti Lietuvos vardą po visą Argentiną.

GRAŽUS INŽINIERIŲ BALIUS

Kaip visame pasaulyje, taip ir Argentinoje lietuviai inžinieriai yra susiorganizavę į Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungą (PLIAS). Ši sąjunga kasmet ruošia savo šventę-balių, į kurį kviečia taip pat ir lietuvius pramonininkus bei visuomenės atstovus. Šiais metais toks tradicinis inžinierių balius buvo liepos 17 d. Lietuvių Salėje, Avellanedoje.

Prieš vakarienę PLIAS pirmininkas inž. J. Ramanauskas pasakė trumpą kalbą, pasveikindamas visus svečius ir trumpai nusakydamas inžinierių šventės tikslus. Po to visi buvo pakviesti vaišintis ir pasilinksminėti bei susipažinti vieni su kitais, kad lietuviškas bendravimas būtų kuo didesnis. Kartu su vaišėmis buvo pasilinksminimas, kuriam grojo Vyt. Balčiūno vadovaujamas orkestras „Swing Boys“. Nuotaika buvo tikrai linksma ir lietuviškai nuoširdi. Svečiai pasilinksmino iki vėlyvo laiko ir skirstėsi patenkinti surengtu baliu.

S. L. A. 40 METŲ SUKAKTIS

Š. m. liepos 10 d. Susivienijimas Lietuvių Argentinoje savose patalpose, Dr. V. Kudirkos salėje surengė savo gyvavimo 40 metų sukakties minėjimą. Pietų Amerikos lietuvių organizacijų gyvenime tai yra retas įvykis. Publikos buvo virš 1000 žmonių. Minėjimo šventę atidarė pirmininkas p. J. Každaila, o Susivienijimo veiklos istoriją plačiau apibūdino jo garbės narys p. Pr. Stalioraitis. Susivienijimą ta proga pasveikino „Laiko“ redakcijos atstovas agr. Ant. Santaras, Arg. Liet. Bendruomenės vicepirmininkas p. Vl. Veselauskas, Lietuvių Centro vardu pirm. p. J. L. Mičiūdas, 8-tojo skyriaus vardu p. J. Stasiulevičius, Berisso „Mindaugo“ vardu p. V. Stundžia, „Nemuno“ vardu p. Ivoškevičius. „A. L. Balsas“ prisituntė sveikinimo telegramą.

NAUJI „LAIKO“ RĖMĖJAI

Prie lietuviškos spaudos geresnio klestėjimo, aukodami „Laikui“, prisidėjo šie Naujieji Rėmėjai:
\$ 30: J. Valantinas.
\$ 25: V. Paceržinskas.
Po \$ 20: J. Ašmonas, V. Račiūnas, L. Slavinskas ir K. Tatulis.
\$ 10: A. Venckus.

Visiems paminėtiems ir nepaminėtiems Gerbiamesiems Rėmėjams „Laiko“ Redakcija ir Administracija tarija nuoširdų lietuvišką ačiū.

Pagrindinė minėjimo dalis buvo keturių veiksmų dramos „El Vagabundo (Valkata)“ vaidinimas. Svarbiausia, kad tiek režisoriai, tiek vaidintojai buvo iš lietuviško jaunimo. Vaidino šie: Irena S. Andruskaitė, Nelida Juškaitė, Herminija A. Burbaitė, Aleksandras A. Mičiūdas, Petras Vaisieta, Robertas Mankus, Antanas Slančiauskas, Oswaldas Žabarauskas ir Albertas Stalioraitis. Veičalą režisavo Irena Andruskaitė ir Antanas Slančiauskas. Vaidinimą iš lietuvių į ispanų kalbą išvertė I. Andruskaitė. Vaidintojai savo vaidmenyse jautėsi gerai ir su įsigyvenimu perdavė publikai. Dėlto pelnytai susilaukė gražaus žiūrovų atsiliepiamo ir plojimų. Teko

Rosario Liet. Bend. v-ba: iš kairės v. narys A. Kalainis, pirm kun. K. Vengras, vicepirm. A. Latvėnas, v. narys J. Vajega ir užpakaly — išd. J. Liutkevičius. Trūksta sekr. B. Kaušpado ir nario A. Pundžio.

girdėti, kad tie patys vaidintojai su šiuo veikalu žada pasirodyti ir kitose salėse ar net kitose lietuvių kolonijose.

Į šį minėjimą dviem dideliais autobusais buvo atvykę Berisso lietuvių ekskursija, tarp kurių matėsi p. p. P. Mažuolis, Pilkievičius, J. Intas, V. Stundžia, P. Ivoškevičius ir kt. Kalbėtojus publikai pristatinėjo p. J. Stalioraitis. Salėje tvarkos prižiūrėjo p. p. V. Januškevičius ir žvirblis, svečiais rūpinosi V. Šimoliūnas ir Vikt. Galvelis. Vaidintojams talkininkavo p. O. Žeizytė.

Linkime Susivienijimui Lietuvių Argentinoje tolimesnio pasisekimo lietuviškuose darbuose. Dalyvavęs.

ARGENTINOS LIETUVIŲ MUZĖJUS JAU TURI PATALPAS

Inžinierius P. Bielskus jau baigia ruošti atskiras patalpas organizuojamam Argentinos Lietuvių Muzėjų Šalia Lietuvių Salės Avellanedoje. Baigiama įvesti elektra ir kiti įrenginiai. Šalia Muzėjus taip pat baigiama įrengti sporto aikštė. Visos šios įstaigos: mokykla, salė, sporto aikštė ir muzėjus sudarys darnią lietuviško kultūros centro visumą. Sporto aikštė bus apšviesta ir turės savą garsintuvų sistemą.

Liepos 17 d. Lietuvių Parapijos patalpose įvyko eilinis Argentinos Lietuvių Muzėjaus Organizacinės Komisijos posėdis, kuriame dalyvavo p. Juozas Burdulis, p. Ant. Mikeliūnienė, p. Jonas Čikštas ir kun. Pr. Brazys MIC. Posėdyje buvo aptarta einamieji reikalai ir susipažinta su kai kuriais retesniais eksponatais. Iš Rosario lietuvių, per kun. K. Vengrą MIC, gauta pirmųjų lietuviškų pinigų pavyzdžiai. Pramonininkas p. J. Čikštas referavo apie muzėjaus vitrinų formą ir pats pažadėjo padovanoti pirmąsias dvi. Tikimasi, kad jo pavyzdžiu pasėks ir kiti pramonininkai.

Sekantis Muzėjaus Komisijos posėdis įvyks liepos 31 d. 16 val. „Laiko“ skaitykloje.

RELIGINIŲ PASKAITŲ CIKLAS
Kiekvieną šeštadienį, 7,30 val. vakaro kun. dr. A. Kleiva MIC skaito religines paskaitas norintiems giliau susipažinti su katalikų mokslu ir katalikiškojo veikimo formomis. Paskaitos vyksta Lietuvių Parapijos skaitykloje, Mendoza 2280, Avellaneda. Įėjimas laisvas.

LAIKAS

FRANQUEO PAGADO
CONCESIÓN N° 4289
TARIFA REDUCIDA
CONCESIÓN N° 4016

„EL TIEMPO“ Semanario Lituanio
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 416399

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Pranas Garšva. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — gražinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 30.—, pusm. \$ 17.—, vienas nr. \$ 1.50. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

23 de Julio

VII Metai, Nr. 120

ISISTEIGĖ „BIRUTĖS“ JAUNŲJŲ TEATRAS

Pereitą šeštadienį, liepos 17 d. Lietuvių Parapijos skaitykloje kun. dr. A. Kleivos MIC iniciatyva buvo sušauktas „Birutės“ jaunųjų sambūrio vaidybos mėgėjų steigiamasis susirinkimas. Susirinko gražus būrys jaunuolių, kurie jau pasiskirstė rolemis ir rengsis vaikų šventėms spalio 23 d., t. y. šeštadieninės mokyklos užbaigimo proga ir lapkričio 13 d. Kordobos vaikų atostogų Fondo naudai. Vaikų teatrui vadovauti kun. dr. A. Kleiva MIC pak-

PRAŠO PAGALBOS

Vienas lietuvis ligonis iš Vokietijos rašo savo tautiečiams Argentinoje: „Kadangi jau nuo 1948 m. sergu džiava ir cukrine liga ir dabar vėl jau 5 mėnesiai kaip nesikičiu iš lovos, belaukdamas sunkios operacijos, tad šiuo kreipiuosi į gerąsirdžius lietuvius, gal atsiras kas nors, kuris užjauts mano sunkią būklę ir neatsisakys kuo nors sušelpiti mane. Iš anksto dėkodamas lieku su pagarba.“ Mūsų tautiečiai turėtų prisiminti savo sergantį tautietį ir bent kuo padėti. Jo adresas: A. Nomeika, Schwarzenbach, Clausal - Zellerfeld, Hospital, Alemania.

PADEKA

Nuoširdžiai dėkoju Moterų ir Mergaičių Dr-jai „Birutė“ pirmininkei p. Onai Bagdonienei ir Dr-jos narėms už man paaukotą menišką albumą.
A. Mikeliūnienė

PADEKA

Nuoširdžiai dėkoju p. p. Onai Jurėnienėi ir šeimai, Vaclovui ir Felicijai Meškučiams, Feliksui ir Joanai Lebedinskams ir šeimai, Adolfui Viščiūnui ir šeimai ir visiems kaimynams už vaikus, dalyvavimą mūsų žmonos ir motinos Marijos Janušienės laidotuvėse ir liūdesio valandoje pareikštą užuojautą.
Jonas Janušis ir duktė Onutė

ANTRA PASKAITA

Teodoras Daukantas rugpjūčio 8 d., sekmadienį, 12,30 val., tuoj po pamaldų Lietuvių Salės svetainės patalpose skaitys paskaitą tema: EUROPOS FRONTAI.

* Kun. J. J. Jakaitis MIC, Rosario Marijonų viršininkas, liepos 20 d. buvo atvykęs į Buenos Aires apžiūrėti dirbamų paskutinių šv. Kazimiero bažnyčiai vidaus ir altorių puošmenų bei statulų. Tuo pačiu tikslu prieš kiek laiko lankėsi ir kun. K. Vengras MIC. Sudėjęs visas pramatytas statulas ir papuošimus, naujoji Rosario lietuvių bažnyčia tikrai bus pirmajai grožio.

* Liucija Palulionytė ir A. Rastauskas dalyvavo programoj su solo dainomis Banfieldo valstybinės konservatorijos mokinių išpildytam koncerte š. m. liepos 2 d. minėtos konservatorijos salėje. Koncerte dalyvavo taip pat ir būrelis lietuvių.

* Liepos 18 d., sekmadienį, buvo sušauktas sportininkų valdybos pasitarimas. Jame buvo sustiprinta „Kovo“ veikla ir nutarta surengti gražią sporto šventę Lietuvių Parapijos naujoje aikštėje.

* Vac. Rymavičius, šv. Cecilijos choro vadovas, šiomis dienomis gavo Argentinos pilietybę.

* Luisa ir Elena Bučytės buvo iš Berisso kelioms dienoms atvykusios į Avellaneda pas savo gimines p. p. Sakalauskus.

* Vincą Ratkų jo vardinį progą liepos 19 d. pasveikino jo draugai ir Lietuvių Parapijos atstovai.

* Marija ir Kazimieras Stankūnai, virš mėnesio laiko išbuvę Buenos Aires, išvyko atgal į Villa del Dique, Kordobos kalnuose, kur pradės ruošti savo padovanotuosius namus ateinančios vasaros jaunimo atostogoms.

* Vincas Grigaitis su šeima ir artimaisiais liepos 19 d. atšventė savo vardo dieną.

ARGENTINOS LIETUVIŲ PREKYBININKŲ IR PRAMONININKŲ SAJUNGOS LAIK. VALDYBA

nuoširdžiai kviečia visus tautiečius, pasireiškiančius prekybos ar pramonės srityse, į pirmąjį Sąjungos

VERMUTHA-LUNCH,

rengiamą suartėjimo ir glaudesnio susiorganizavimo tikslais. Vermuthas įvyks 1954 m. liepos (Julio) 31 d. 19 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda. Po Vermutha šokiai.

Pakvietimus prašome įsigyti iš anksto, paskambinant telefonu: 69-5663 arba 20-9578.

Š. m. liepos 24 d. LIETUVIŲ CENTRAS savo patalpose, Tabare 6950, Villa Lugano, rengia

VAKARIENĖ

Po vakarienės bus šokiai. Bilietus reikia įsigyti iš anksto.

Bilietų kaina: Vyrams — \$ 35; Moterims — \$ 25; Jaunuoliams virš 15 metų — \$ 15; Vaikams iki 15 metų — veltui.